

1989

V

25

CSÜTÖRTÖK

I/18.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

Kell egy karmester

A minap lezajlott karmesterversenynek átvitt értelemben is akad tanulsága. A halhatatlan regény- és filmalak, Minarik Ede óta ugyanis tudjuk, hogy „kell egy csapat”, de mostanában egyre inkább érezzük: szükség van egy jó karmesterre is.

A Magyar értelmező kéziszótár szerint ugyan csak 'zenekar, vagy énekkar (képesített) vezetője' e szó jelentése, de a köznapokon világossá válik, hogy egy focicsapatnak éppúgy lehetne karmestere, mint bármelyik társadalmi, politikai szervezetnek. Az is nyilvánvaló, hogy ha nincs vezető egyéniség, ha hiányzik a hívatott irányító, annak az egész csapat, esetleg éppen a legnagyobb csapat: a társadalom látja kárát.

Természetesen, nem a tökéletes vezető hiánya tölt el aggodalommal, mert ilyen nem volt, legföljebb azt hittük, hogy létezik. Fájóbb az igazi egyéniségek gyér száma, tekintsünk bár az élet ezernyi szejletét. Nincs tanáregyéniség az iskolában: megszűnik a diákok; nincs a politikában, vagy csak alig-alig: a mögötte álló szervezetet járta le; csupán néhány akad a gazdaságban: ezt mindenki érzi a saját bőrén.

Akkor sem jobb a helyzet, ha kies honunkban megterem — körülményei ellenére is — az igazi karmester. Hiába ismeri föl feladatát, hiába tudja, mit és mikor kellene tennie: egyszerűbb és célszerűbb eltitkolnia képességeit, Ady szavaival élve „a szürkeké heggedősévé” lennie. A költő, természetesen, szintén nem zenekarra gondolt, hiszen versét így kezdi: „Röplj hajóm, rajtad a Holnap hőse”. Nagy kérdés azonban, hogy ez a hős mit mondana akkor, ha a hajóból egyelőre célszerűbb kimerni a lékeken át beömlő vizet. Erre aligha lehet válaszolni, de annyi bizonyos: nem ártana végre, ha a kinevezett első és második tiszt, sőt, a kapitány is abból indulna ki, hogy immár lábszárig vízben állunk.

Vagy talán egy újabb verseny (választás) hozza meg azt a karmestert, aki ismeri a paritúrát, ügyel az apró hangsúlyokra és dallamívekre, de ugyanakkor hallgatnak rá?! Lehet, hogy így lesz, csak addig szét ne oszolják a zenekar...

Tóttós Gábor

A ciprusi elnök szerdai programja

Georgiosz Vasziliu, a Ciprusi Köztársaság elnöke magyarországi tartózkodásának utolsó napján, szerdán ellátogatott a Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutatóintézetébe. A baráti hangulatú megbeszélésen — amelyen a ciprusi szakemberek és az intézet tudományos munkatársai is részt vettek — Simai Mihály akadémikus, az intézet igazgatója adott rövid tájékoztatást. Előjáróban arról biztosította a ciprusi elnököt, hogy az eddigiekhez hasonlóan, továbbra is nagy figyelemmel kísérik munkásságát, amely nagy jelentőségű, hiszen a ciprusi két népközösség problémájának megoldása rendkívül kedvezően hatna az egész közel-keleti térségre.

Bemutatva a világgazdasági kutatóintézet tevékenységét, elmondta, hogy annak fejlesztési központja a fejlődő országok problematikájával, egy másik részlege a transznacionális együttműködési folyamatokkal, társaságokkal, a vállalatoknak a világgazdaságban betöltött szerepével foglalkozik. A gazdasági fejlődést, az

együttműködés új lehetőségeit vizsgálja többek között a szocialista országokkal foglalkozó kutatóközpont. Mindezeket túlmenően az intézetben intenzíven foglalkoznak a műszaki fejlesztés világgazdasági problémáinak és a globális kérdéseknek a vizsgálatával.

Szó esett arról is, hogy szorosabbra fűzhetőek majd a magyar-ciprusi tudományos együttműködés szálai, ha létrejön a ciprusi egyetem és megszerveződnék annak tudományos intézetei is.

Georgiosz Vasziliu megköszönte a tájékoztatást és a felajánlott segítséget, s kifejtette: a ciprusi egyetem létrehozásának kérdésében a Parlament döntésére várnak, pontosabban arra, hogy a plénum elfogadja az erre vonatkozó törvényt.

folytatás a 8. oldalon

A FIDESZ kaposvári csoportjának kezdeményezésével

Emléktábla készül Nagy Imre szülőházára

A FIDESZ kaposvári csoportja alapítványt hozott létre, hogy június 15-én emléktáblát helyezhessenek el Kaposváron Nagy Imre szülőházán. A szükséges engedélyeket a városi tanácstól rendkívül rövid időn belül megkapták.

Az emléktábla tervezett felirata:

E HÁZBAN SZÜLETETT
NAGY IMRE (1896—1958)
MÁRTÍR MAGYAR
MINISZTERELNÖK

Állították:
Szabadságszerető
kaposvári polgárok

A tábla elkészítéséhez minden magyar állampolgár támogatását várják. Az adományokat az OTP Somogy Megyei Igazgatóságán a 790-4125-ös számlára lehet befizetni.

Szovjetunió

Kié a hatalom

Lenin bebizonyította, hogy az államot az egész nép irányíthatja. Sztálin bebizonyította, hogy egy ember is irányíthatja az államot. Hruscsov azt bizonyította, hogy bármilyen ember irányíthatja az államot. Breznyev pedig bebizonyította, azt

államot nem is muszáj irányítani.

A fenti viccet a Lityeraturnaja Gazeta közölte a napokban, hosszú évtizedek hagyományát megtörve, s egyben

folytatás a 8. oldalon

Vas István Teleki Pálról

Harminchárom éven át rejtette, az ablak réseiben dugdosta Vas István Teleki Pálra emlékező versét, amely néhány héttel ezelőtt jelent meg az „És”-ben. Vajon milyen lelkiállattal és milyen indítatásból írta 1956 januárjában a költő a

verset a második zsidótörvény bevezetőjéről? Erről így vall Vas István: „Engem nem a Teleki iránti szeretet, illetve „nemszeretet”, vagy a személye iránti érdeklődés inspirált a vers megírására, hanem a tette, az öngyilkossága... Fantasztikus,

egy politikus ilyen mélyen felelősnek érezze magát azért, amit csinált... Ez a mai napig is páratlan.”

(A verset és a költővel készített exkluzív interjút lapunk 3. és 4. oldalán olvashatják.)

A magyar rendőr megverte a szovjet tisztet

Húsvét előtt, nagyszombat hajnalán, a Tolna határában lévő Nonstop csárdában szóváltásba keveredett két rendőr az ott videózó szovjet katonákkal, ami később verekedéssé fajult. Az áldozat egy szovjet százados lett.

— Itt nem beszélhettek oroszul, magyarul beszéljtek — szólt az egyik rendőr a tiszthez, ilyen vagy hasonló szavakkal. — Menjetez ha-

za! Nálunk nem szokás oroszul beszélni.

— Nálunk meg nem szokás ilyen egyenruhában itatolni — replikázott tört magyarosággal a szovjet tiszt.

— Az egyértelműen nem derült ki, hogy így folyt volna a vita — mondja dr. Horgos Ferenc rendőrmagy, aki a vizsgálatot vezette, és mint feljebbvaló, eljár majd a másik, a verekedésbe keve-

redett rendőr ügyében. — Ez a megjegyzés nem meríti ki a becsületsértés fogalmát, ezért vele szemben fegyelmi büntetés kiszabására nem kerül sor. Ezért, meg azért sem, mert a szovjet fél nem kérte a rendőr megüntetését.

— *Becsületsértés nem történt, de azért ezzel a kijelentéssel megbánhatta a katonát önértétét.*

folytatás a 6. oldalon

Vihar egy pohár vízben?

Az Országos Sajtószolgálat kedden adott hírt arról, hogy a főváros tizenegyedik kerületének küldöttei, akik a tavaly májusi pártértekezleten képviselték lakóhelyüket, tiltakozásukat fejezték ki Ribánszki Róbert — Kádár volt személyi titkára — nyilatkozata ellen. Ribánszki Róbert a május nyolcadikán elhangzott „Első kézből” című népszerű és sokak által hallgatott rádióműsorban, volt főnöke védelmében, nemes egyszerűséggel puccsnak minősítette a pártértekezleten lezajlott szavazást, melynek eredményeképpen a tervezett három politikai bizottsági tag helyett ötöt vonta meg a bizalmat.

Az akkor még földindulásnak számító változással az idősebb politikusok kényesernyugdíjazásának következtében — jött létre az a helyzet, amiben Kádár már nem volt hajlandó vállalni a főtitkári pozíciót, s akkor állt fel a többé-kevésbé ma is funkcionáló pártvezetés.

Ribánszki Róbert azt is állította, hogy a választás manipulált volt, s a küldötteket befolyásolták véleményük kialakításában.

Az újságíróknak természetesen sem joga, sem lehetősége nincs e vitában döntőbírói szerepet játszani, hiszen alapvető információknak nincs a birtokában. S azt hiszem, ez a legnagyobb baj. Azon lehet vitakozni, hogy az akkori események puccsként, palotaforradalomként, vagy békés, nyugodt hatalomváltásként kerülnek-e majd be a történelemlétkönyvekbe, de a kiszivárgott hírek s a kísérőjelenések ismeretében talán még a második kifejezés áll az igazsághoz legközelebb. Meggyőződésem azonban, hogy nem ez a legfontosabb kérdés.

A tizenegyedik kerületiek tiltakozása is érthető, hiszen nem kellemes, ha valakinek

ilyen kemény vádakat vágnak a fejükhöz, különösen ilyen komoly ügyben. Az viszont már kevésbé megy a fejembe, hogy vajon miért volt több, mint két hétre szükségük ahhoz, hogy a becsületesüket sértő kijelentésekre reagáljanak? Vagy csak a szokásos ügymeneti sebességet alkalmazták?

S ami ennél sokkal lényegesebb momentum: vajon mi a helyzet a többi küldöttel? Az ő hallgatásuk vajon azt jelenti, hogy egyetértenek Ribánszki úrral, vagy az ő tiltakozásuk még csak a közeljövőben várható? Talán sokan osztják azt a véleményt, hogy az utóbbi a kevésbé valószínű variáns.

Logikai szempontból sem túlságosan elfogadható a XI. kerületiek érvelése, miszerint ők a tagságuk akaratát képviselve választottak úgy, ahogy azt tették, hiszen Ribánszki úr elmondásából kiderül, ha az értekezlet tartja magát az eredeti forogatókönyvhöz, akkor még mindig az alig átalakított Politikai Bizottság lenne uralmon. Ha ez a variáció jön be, akkor vajon elmondták, elmondhatták-e volna, hogy szavaztak a tisztelt küldöttek, hogy képviselték a tagságukat? Remélem, azt azért nem akarják állítani a tiltakozók, hogy a tavalyi vezetés-váltást kizárólag az alulról jövő kezdeményezés eredményezte. Ebben a nem túlságosan nagy horderejű vitában hazánk állampolgárai számára az jelentheti a legnagyobb tanulságot, hogy — mivel eddigi tiszteletteljes, szerény kérések nem hoztak eredményt — végső ideje követelniük is az alapvető polgári jogok szabad gyakorlását, hiszen a mai helyzet már tarthatatlan.

Nyilvánosság, szabad választások, demokrácia — ezt kéri ma a nép!

Wágner Dezső

A főtervező véleménye Nagymarosról

A legnagyobb ellenállást az erőműrendszer tervezett csúcsrajáratása váltotta és váltja ki. Ausztriában egy erőművet sem duzzasztanak fel olyan mértékben, mint ahogy azt Bósnál előirányozták. Szerintük egyedülálló egy ilyen nagy folyónál a bósi duzzasztáshoz és a nagymarosi kiegyenlítéshez hasonló kombináció. Ön, miként vélekedik erről? — kérdezte Kollár Ferencet a VÍZITERV vezető tervezőjét az MTI munkatársa.

— A bósi erőmű a maximális teljesítményt valóban csak számottevő duzzasztással érheti el. Ilyenkor turbinánként 500 köbméter víz is elfogy másodpercenként, így a 8 turbinához 4 ezer köbméter víz szükséges másodpercenként. A Duna átlagos vízszállítása azonban csak 2000—2500 köbméter/secondum. A hiányzó vízmenyiség egyértelműen csak duzzasztással biztosítható.

A csúcsumerő pedig kényszerűség. Az USA-ban például, amikor az ország egyik felében éppen csúcsgény van, a másikban olyan napszakba érkeznek, amikor visszaesik az energiafogyasztás. Egy jól funkcionáló kiegyenlítő rendszer csúcserőművek nélkül is követni képes ezt az ingadozást. Magyarország vagy Csehszlovákia még a környező államokkal összekapcsolt rendszerrel sem képes ilyen megoldásra. Szükségesek tehát a csúcserőművek. Erre a célra igen jól megfelel a vízi energia hasznosítása. A vízerő-

művekben igen gyorsan állítható rá a turbinák az energiatermelésre, követve a fogyasztás igényét.

Hátránya viszont a vízerőműveknek, hogy bizonyos időszakokban például télen, jégzajláskor nem használhatók csúcserőenergia termelésre. Ezért, ahol lehet, célszerűbb a csúcserőenergia igények kielégítésére szivattyús tározókat építeni. Ma már én is inkább azt javasolnám, hogy a hazai csúcserőenergia igényeket inkább ilyen módon kellene kielégíteni. Ezt elismerve azért változatlanul azt állítom, hogy a bós-nagymarosi erőműrendszer csúcsrajáratása nem különleges, egyedi eset. Ezek a létesítmények a közepes, illetve a kis erőművek kategóriájába tartoznak. Jártnak folyami vízerőműveket máshol is csúcsra, például Franciaországban, Csehszlovákiában, s így üzemel a vaskapui létesítmény is.

Kevés szó esik továbbá arról is, hogy a csúcsrajáratás sajátos áramlási viszonyai miatt a víz szennyezőanyag tartalmának nagy része lebeségben marad, a részecskének nincs idejük leülepedni. Ebből a szempontból a csúcsrajáratás tehát kevesebb ülepedő anyaggal jár együtt, azaz jobban kíméli a környezetet. Mindezt a VITU-KI modellkísérletei egyértelműen bizonyították — hívta fel a figyelmet erre a szempontra is Kollár Ferenc.

Az állam elleni bűncselekményekre vonatkozó szabályok azonnali módosítását javasolja a Független Jogász Fórum

A Büntető Törvénykönyv állam elleni bűncselekményeket szabályozó részére vonatkozó változtatási javaslatok:

1. **Összeesküvés** miatt jelenleg a fennálló rend békés megváltoztatására irányuló törekvés is büntethető, ha azt legalább két ember latolgatja.

E helyett az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatására, az ország függetlenségének, területi épségének megsértésére irányuló szervezetben tevékeny szerepet vállaló személyeket kell büntetni, továbbá azt a személyt, aki a hatalom erőszakos megszerzésére, illetve jogellenes erőszakkal vagy erőszakkal való fenyegetéssel történő megtartására irányuló cselekményt követ el, valamint azt is, aki külföldi kormányt arra törekszik rábíri, hogy Magyarországgal szemben ellenséges cselekményt kövessen el, különösen, hogy Magyarország belügyeibe fegyveresen beavatkozzon.

2. **Lázadás** miatt minden 20—25 embert számláló csoportosulás tagjai felelősségre vonhatók, ha bármilyen formában kifejezik a politikai, szociális, vagy gazdasági helyzettel kapcsolatos elégedetlenségüket.

Helyette az olyan tömegcsoportosulást kell bűncselekménynek minősíteni, amelynek résztvevői erőszakos cselekményeket követnek el avégett, hogy a legfelsőbb állami szer-

veket alkotmányos jogkörük szabad gyakorlásában akadályozzák, vagy intézkedésre kényszerítsék.

3. **Az izgatás** (és csaknem azonos szövegű közösség megsértése) nagymértékben alkalmas a szabad véleménynyilvánítás megakadályozására, a politikai viták tárgyalóterembe terelésére. Erősen ideologikus töltetű, jogilag értelmezhetetlen fogalmakat tartalmaz (szocialista meggyőződés, szocializmus érdekében kifejtett tevékenység) és kriminalizálja a magánszférát.

Állam elleni bűncselekményként csak az állami jelképek nyilvános megsértését kell büntetni.

Továbbra is büntetni kell a népek, nemzetiségek, felekezetek vagy fajok elleni gyűlölet kifejező cselekményeket, de nem állam elleni, hanem a közrend elleni bűncselekmények között: közösség elleni izgatás-ként.

4. **A merényletet** — az új alkotmány létrehozásáig — hatályon kívül kell helyezni. Ez a bűncselekmény emberölés vagy testi sértés, amelyet — a szocializmus érdekében kifejtett tevékenysége miatt — népképviselői szerv tagja, állami szervnél vagy társadalmi szervezetnél irányító tevékenységet betöltő személy ellen követnek el.

A szocializmus érdekében kifejtett tevékenység jogilag értelmezhetetlen fogalom. A társadalmi szervezetek, állami vállalatok és intézetek vezetőinek védelme nem tartozik az államvédelem területére. Az ezután visszamaradó személyi körbe tartozók mind hivatalos személynek minősülnek, így őket a törvény egyéb szabályai alapján is fokozott védelem illeti meg.

Az államot képviselő legmagasabb rangú személy (vagy személyek) élete és testi épsége elleni támadást — annak motívumától függetlenül — állam elleni bűncselekménynek tekinteni a legtöbb ország büntetőjoga, ezért az új alkotmány hatálybalépésével egyidejűleg, és annak megfelelően, a merényletet újra kell szabályozni. Az átmeneti időre elegendőnek tűnnek az életet, testi épséget és a hivatalos személyt védő tényállások.

5. **A más szocialista állam sérelmére elkövetett bűncselekményt** hatályon kívül kell helyezni.

Az állam elleni bűncselekmények közé csak a magyar állam ellen elkövetett cselekmények tartoznak. A külföldi államok és képviselők védelmére — megkülönböztetés nélkül — egy új fejezetet kell alkotni.

6. **Az állam elleni bűncselekmények büntetési tételeiből** törölni kell a *halálbüntetést*.

Jugoszlávia rólunk beszél

A jugoszláv sajtó bő teret szentel Horn Gyula külügyminiszter jugoszláviai látogatásának.

A zágrábi Vjesnik emlékeztetett arra, hogy „a magyar—jugoszláv párbeszédben elkerülhetetlenül foglalkozni kell a két országban zajló reformfolyamatokkal. A magyar reform és múltvizsgálat szempontjából említést érdemel, hogy Horn közvetlenül jugoszláviai látogatása előtt az eddigi legradikálisabb budapesti hivatalos nyilatkozatot tette Nagy Imre sorsáról, amikor az egykori miniszterelnökről azt mondta, hogy mártír, kirakatper áldozata. Nagy Imre teljes rehabilitálásáról van szó. Jugoszlávia megnyitja levéltárait és rendelkezésre bocsátja az 1956-os eseményekre vonatkozó dokumentumokat. Már a februári Suvar—Grósz találkozón megállapodás történt a jugoszláv levéltárak magyar részről kért anyagainak átadásáról”.

Az újvidéki Magyar Szó „Kirakatper volt” címmel ismertette Horn Gyula Egerben mondott beszédét. Aláhúzta: Magyarország 1956 októberében a szocialista világban egyedülálló vállalkozással megpróbált megszabadulni a sztálini modelltől. Egész idő alatt azonban külföldi tényezők is a porondon voltak, s nemcsak a Szovjetunió képében. Románia csapatokkal akart részt venni a rendcsinálásban, s a Varsói Szerződés többi tagállama is a felkelők felszámolását követelte.

FELHÍVÁSA

Megyéánk szülötte, Nagy Imre miniszterelnök mártírhalálának közelgő 31. évfordulója alkalmából felhívással fordulunk Somogy megye polgáraihoz:

Kezdeményezzük a nemzeti önértékelést sértő utcanévek megváltoztatását, rójuk le tisztelinteket Nagy Imre és mártírtársai előtt azzal, hogy utcákat, tereket nevezünk el róluk! Legyünk mi, somogyiak az elsők ebben a — véleményünk szerint — országossá terelhető mozgalomban. A történelmet jdeig-óráig meghamisíthatják ugyan, de az igaz, ország, népe érdekét mindennek fölött szolgáló embert nemzete tudatából kitörölni nem lehet!

Több mint négy évtizednek kell elteltie ahhoz, hogy kimondhassuk: nekünk nem nemzeti hős Vorosilov, nekünk nem kell a Vörös Hadsereg, és a „felszabadulás” szó sem biztos, hogy mindenkinek ugyanazt jelenti. A munkásörök sem tettek nekünk annyit, hogy utcákat nevezzenek el róluk! Az élők részéről mindig is szép gesztus volt nemzettünk nagyjainak utcanév-táblán történő megörökítése: Kossuth, Petőfi, Széchenyi és sok más hazafi névsorában nem „idegen test” Nagy Imre neve; Vorosilové igen.

Úgy érezzük, eljött az ideje annak, hogy megyénk összes falvában, városában emléktáblához méltó utcákat, tereket nevezzzünk el az 1956-os forradalom mártírjairól is.

Gazdasági növekedés nélkül nincs kibontakozás

Írta: Ravasz Károly

(A cikk 1. részét tegnapi számunkban közöltük.)

A növekvő költségvetési hiány egyenesen következik az elvonás mértékéből. Adórendszerünk önmagát felfaló kígyóhoz hasonlít. A nagyvállalattól a kisiparosig, a munkástól a szabad foglalkozásúig ható teljesítményvisszatartás következtében az adóalap egyre csökken, így a magasabb adókulcs és újabb adónemek is alacsonyabb adóbevételelben realizálódnak. Ezt a folyamatot meg kell fordítani. Az adócsökkentéssel nem lehet a gazdaság élénkítéséig várni, mert adó-mérséklés nélkül az élénkítés nem fog bekövetkezni: az ok-sági összefüggés fordított. Az elviselhető mértékű adó teljesítményfokozó és így magasabb költségvetési bevételeket is realizál. De ennél is fontosabb, hogy a költségvetési hiány egy rendkívül veszélyes reálpolitikát tükröz: a termelés tényleges csökkenését, csökkenő nemzeti jövedelmet, a termelő kapacitások kihasználatlanságát (gazdaságos munkóidő helyett), egy katasztrofába torkolló, süllyedő spirált.

Lehet némi igazuk azoknak, akik a Pénzügyminisztériumban azt tartják, hogy az alacsony teljesítményt elsődlegesen nem az adó vagy annak mértéke okozza. Nyilvánvalóan van kölcsönhatás az alacsony bérek és az alacsony tel-

jesítmény között. Lehet továbbá, hogy ha nem lenne annyi korlátozó szabályozó, az adónak nem, vagy kevésbé lenne visszatartó hatása. De az egyéni vállalkozók, a vállalatvezetők és kollektívák egyszerűen nem vállalják a korlátok átugrásának, elhárításának vagy megkerülésének munkáját és kockázatát, ha az ilyen fáradsággal megszerzett többletkereset vagy — jövedelem nagyrészt a kincstár elviszi.

A költségvetési egyensúly helyreállítására, a takarékoság mellett (és azon a megalapozott feltételezésen kívül, hogy alacsonyabb és kevésbé progresszív jövedelmi és nyereségadó kulcsok az adóbevételek növekedésével járnak), a termelési tényezők adóztatását javasoljuk. Ezen értjük a föld a forgalmi érték szerinti adóztatását, és ugyancsak az állami tulajdonban lévő tőkejavak adóztatását. Ezekért a használó, vagy kezelő fizessen, tehát azoknak a kezelésébe kerüljenek, akik a legtöbbet fizetik értük, vagyis forgalmi értéküket a legmagasabba becsülik — hívják a kincstárnak teljesített befizetésüket adónak, bérnek, vagy járadéknak. Természetesen, ezt a tőkejavak után csak addig kelljen fizetni, amíg valaki, vagy valakik forgalmi értékben meg nem veszik. Az állami tulajdon elköttyavetyélése ellen is ez a biztosíték. Az ilyen vagy adót (az állami tulajdon

után) nagyobb biztosítéknak tartjuk a célszerű kezelésre, mint a részvényesítést, mert semmi sem garantálja, hogy az állami vagyonkezelő társaság a nyereség hosszú távú növelésére törekedjen, nem pedig a mennél magasabb osztalékokra a költségvetés részére. De ennél sokkal fontosabb, hogy a termelési tényezők után fizetett adó a maximális teljesítményre, nyereség elérésére ösztönöz, az optimális szervezeti formákra és méretekre a mezőgazdaságban éppúgy, mint az iparban és szolgáltatásban. Ez természetesen nem zárja ki, sőt valószínűsíti a belső vállalkozást (főmunkaidős vgmk-t), mint korszerű szervezési formát.

Ezekre az elvekre kell épülnie a Kisgazdapárt agrárpolitikájának is. A mezőgazdasági termelők önkéntes szövetkezései, szövetkezetei, vállalkozásai képesek arra, hogy megkeressék azokat a külföldi vagy belső partnereket, akiknek a bevonásával olyan termelésre tudnak berendezkedni, mely magas feldolgozottsági fokú, minőségi, piacképes élelmiszertermelésben realizálódik. Ez üzemenyagságot az ott dolgozó emberek megfűtésére kell bízni. A nagyüzem és kisüzemek összekapcsolását, amiben sok racionális és hasznos elem van, szintén meg kell szabdítani minden központi előírástól. Úgy állapodjanak meg egymással, ahogy ezt a szabadon szerződő felek a maguk

számára hasznosnak tartják. Ehhez valóban meg kell szüntetni a szövetkezeti tulajdon oszthatatlanságát, nem pedig csak ötven százalék erejéig és eszmeileg. Nem hirdetünk új földosztást. Az ott dolgozó emberekre kell bízni: a szerint folytassanak nagyüzemi vagy kisüzemi termelést, hogy — azonos munka és tőke befektetése mellett — melyik produkál a számukra nagyobb eredményt. Az agrárról az árak felszabadításával lehet és kell megszüntetni, ami a forgalmi korlátok és monopolhelyzetek megszüntetése esetén nem kell, hogy a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek fogyasztói árának emelkedésével járjon.

Adósak vagyunk annak a kérdésnek a megválaszolásával, hogy a nagyvonalú hitelpolitika nem gerjeszti-e az inflációt? Meggyőződésünk, Magyarországon az infláció okozója nem az, hogy túl sok pénz van a gazdaságban, hanem a már említett alacsony és csökkenő teljesítmény. Nálunk a pénz kivonása nem deflációs hatású, mert ebben a stagflációban csak szétzilálja és tovább csökkenti a javak termelését és a szolgáltatásokat, amivel az inflációt növeli. Ezzel szemben a termelést fellendítő — megtérülő — hitelek egyidejűleg növelik a kínálatot és a keresletet. Ez mind az infláció megállításának, mind a gazdasági növekedés megindításának egyet-

len módja. Az adósságszolgálatás fenntartása, majd az adósságállomány csökkentése is csak a nemzeti jövedelem növekményéből lehetséges, és csak így nincs a kamat-ill. tőketerlesztés kivonásának sem inflatorikus, sem békítő élet-színvonal csökkentő és beruházást visszafogó hatása. Egyébként nem tudunk egyetlen már európai — akár keleti akár nyugati — országról sem, ahol a gazdaságpolitika tartósan nulla GDP növekedéssel számolna.

Itt csak jelezhető, hogy nemcsak a deregulációt tekintjük nagyon rövid távú feladatnak, hanem a forint konvertibilitásá tételét is. Ez — más előnyei mellett —, egyedül hidalhatja át a különböző relációjú külkereskedelmi elszámolások nehézségeit, aminek pusztító hatása a magyar gazdaságra már alig felbecsülhető mértékű. Fent röviden ismertetett gazdaságpolitikái — a jelenlegi kormányánál sokkal hatásosabb stabilizációt és kibontakozást ígérő — programunkhoz, a politikai intézményrendszer azt garantáló átalakítása mellett, bizonyára megszerzhető a nemzetközi pénzügyi intézményektől az az átmeneti hitel, mely a forint konvertibilitásá tételéhez szükséges. Azért átmeneti, mert a forint iránti bizalom helyreállításá és a forint iránti kereslet támasztása, rövid idő alatt, reális szabad átváltási árfolyam mellett teremthet pénzügyi egyensúlyt.

Teleki Pál emlékezete

1

Amikor elcsattant a revolvere,
Egész Magyarország elbukott vele.
Fent a bombázórepülők,
Lent, a katonák, a menetelők
Berregtek, dobogták, hogy vége, vége,
Hogy hullunk a szennybe, szegénybe, vérbe.
Az áprilisi szél sziszegett,
Felhőkkel borította az eget,
Aztán mindennek vége volt, — csak
Nem a bűnöknek, nem a pokolnak,
Nem a tankoknak, bombáknak, romoknak,
fogcsikorgatásnak, kínzásnak, jajoknak,
Megtáncoltatásnak, szégyen-daloknak,
Minden megdermedt, csak a férgek mozogtak,
Csak a ganajtúrók, poloskák, patkányok,
Döglegyek, keselyűk, sáskák, sakálók,
Az öklendezők, tajték-epehányók,
Világtörténelem penészébe pácolt
Riadt rémuralmak, szláv-zsidó ragályok,
Vérgző vigécek, népi janicsárok,
Az öklendezők, tajték-epehányók,
Trágyadombbá tették Magyarországot,
A rondaságot kenyerünké tették,
A hazugságot vérünkbe ömlesztették,
A század pestise életünkbe forrt át —
Jaj, Magyarország!

2

A csöcselék-urak között
Nagyúr volt, gróf volt nemcsak rangra,
Ezért
Választotta a ködöt,
Ezért nem indult csöcselék-kalandra.
Hogy tévedett?
De nem volt nála kényesebb:
Ő úgy szólt, hogy elhallgatott,
S mert tudta, hogy szava mit ért,

Azért hozta a véráldozatot.
Azt hitték a kedélyesek,
Hogy Mohácsnál több is veszett,
S kik soha nem tanulnak,
A pimaszok, a délcegek
Azt hitték, hogy mindent lehet
Magyar úrnak —
Csak ő tudta, hogy jobb elnyúlni holtan,
Ha nem akar úr lenni a pokolban.

Csak ő tudta, hogy Magyarország
Nem osztály, nem tömeg,
De mindig az egy, meg az egy —
S vállalta sorsát.

3

Ami ezer éve mindig csak néhányan
Tudtunk, volt már úgy is, hogy csak
ketten-hárman,
Volt már olyan év is, hogy nem élt másban,
Csak az egyetértő szemhunyorításban,
Ami soha nem volt pillanatnyi érdek,
Nem részeg hujjongás, nem áldott tenyészet,
Ami soha nem volt, ami csak lehetne,
Ami nincs forgandó sorsnak alávetve,
Ami fel-feltámad tisztultabb agyakban,
Az eladhatatlan, meghódíthatatlan,
Ami még osztályé, párté soha nem lett,
Az a vágy, akarat, az a magyar nemzet
Akkor vele egy volt, s lángja benne égve
Vele együtt hullott a nemesebb éjbe,
A tisztább sötétből fel a fényre szállva,
A reményentúli remény magasába,
S hiába takarják hazug feledésbe,
Megnő minden évvel éltető emléke,
S ragyog tizenöt év vérpárás ködéből,
Teleki füstölő revolvercsövéből.

1956. január.

Vas István Teleki Pálra emlékezett

„Ő úgy szólt, hogy elhallgatott...”

Néhány héttel ezelőtt jelent meg az Élet és irodalom első oldalán Vas István „Teleki Pál emlékezete” című verse, amit a költő 1956 januárjában írt. A mehökkentően szép sorok olvastán sokunknak könnybe lábadt a szeme, és minden bizonytalanságot, kétségbeesést, a magába feledtetést, a vérmérséklete, történelmünk iránti érzékenysége és intuíciójának jegyében fogalmazta meg kérdéseit önmagában.

Amikor föltárcsáztam Vas István budapesti lakásának telefonszámát, elbizonytalanodva, ám bizakodón hallgattam az egyenletes időközönként jelentkező bűgő hangot. Talán az ötödik után jelentkezett felesége, Szántó Pirocska, a Kosuth- és Munkácsy-díjas érdemes művész, a mindannyiunk által tisztelt festőművész. Beszélgetésünk (talán) egy-egy művére emlékeztethet: öröm és a játékosság, ugyanakkor elegánsan és filozofikusan beszélt. Megállapodtunk egy időpontban, ami annyira fontos volt számomra, hogy nem késtem, sőt néhány perccel előbb is érkeztem... Másodperceken belül hatalmába kerítette a légkör, amit elsősorban az otthonos meghittséggel jellemezhetek. S már beszélgettünk is — kényelmesen üldögélve, kávézgatva.

— Milyen lelkülettel írta több, mint három évtizeddel ezelőtt ezt a verset, ami nyomtatásban most jelenhetett meg először?

— Nézze, őszintén szólva, olyan lelkülettel, amilyennel az ember 1956-ban létezett. Egyébként én ugyanilyen lelkülettel voltam már 1948-49-től kezdve, s minél tovább tartott, annál kétségbeesettebb állapotban. Persze, ha azt tudtam volna, hogy ötvenhatban mi következik, nem lettem volna annyira reményvesztett állapotban. Valamennyire megnyugtató volt, hogy ennyi életerő van még Magyarországon...

— Míg 1944-45-ben a Mesternek kellett rejtőzködni, az ötvenes években a verseit volt kénytelen rejtgetni.

— Igen... Hát nem ez az egyetlen vers, amit nem tudtam kiadni egészen mostanáig. Most néhányat kötetbe tettem azok közül, melyeket valamikor az ablak résein dugdos-tam... És akkor ötvenhat októberére megváltoztatta ezt a lelkiállapotot... Október után már nem írtam volna meg ezt a verset.

— Miért? Akkor más „szerepet” kapott Teleki Pál az Ön szívében, elméjében? Vagy október 23-a után már másképpen foglalkoztatta Teleki?

— Még csak azt sem mondatom, hogy Teleki különösen foglalkoztatott.

— Én pedig azt hittem, hogy igen, mégpedig azért is, mert a második zsidótörvényt ő fogadtatta el a Parlamenttel, tehát bevezetése az ő nevéhez fűződik.

— Ismeri Radnóti naplóját, ami most jelent meg?

— Hogyne... Az április 3-án íródott sorokra utal, ugye?

— Csak egy mondatot írt, hogy Teleki öngyilkos lett. De ahogyan az le van írva, s ami között van leírva, az döbbenetes. És tudom, hogyan érintette Radnóti is Teleki öngyilkossága, hiszen akkoriban naponta együtt voltunk. Engem nem a Teleki iránti szeretet, illetve „nemszeretet”, vagy a személye iránti érdeklődés inspirált a vers megírására, hanem az a tette, az öngyilkossága... Ami példátlan volt nemcsak Európában, majdhogynem az egész világtörténelemben. Fantasztikus, hogy egy politikus ilyen mélyen felelősnek érezze magát azért, amit csinált... Ez a mai napig is páratlan.

— Árvi értelemben ez valamiféle példa is lehetne?

— Ha minden politikus, aki elrontott valamit, fogná a revolverét és öngyilkos lenne? Na, nem. Akkor az effajta öngyilkosság devalválódna.

folytatás a 4. oldalon

DÁTUM

Vállalják a szellemi elit képzését

Nyolcosztályos gimnázium — egyelőre kísérletként

Németh László szellemét követik a Kilián gimnáziumban...

Nem új találmány, csupán a negyven év alatt elfeledett, porlepte régiségek egyikének fel-támasztása. Nyolcosztályos gimnáziumot terveznek a budapesti XIII. kerületi Kilián György Gimnázium pedagógusai. Két éve indult el a kezdetben hitetlenkedéssel fogadott, majd a hivatalos szervek, a minisztérium, a tanács, sőt az OTKA pályázat támogatását elnyert kísérlet előkészítése. Nem direkt módon, de első pillanattól kezdve végigkísérte ezt a munkát egy szakmai kétely, elejtett félmondatok bizonytalaníthatóak volna el a megszállott pedagógusokat. Nem így történt.

— Hosszú gondolkodás után jutottunk el oda, hogy látványos, nagy eredményt csak a gimnázium időtartamának meghosszabbításával érhetünk el. A nyolc osztály nem új találmány, sok erőnye volt a régi iskolatípusban, most élni kell ezzel és új tartalommal megtölteni — mondja Hoffman Rózsa iskolaigazgató, a kísérlet vezetője és mozgató ereje. Hozzáteszi: — Minden pedagógusban él az a vágy, hogy javítsa munkáját, jobb iskolát formáljon. Ők ezt az utat választották.

Ami nem jelent feltétlenül kizárólagosságra törekvést, hiszen az eszményképünk is egy olyan plurális iskolarendszer, ahol a nyolc, a hagyományos négy-, de akár a hatévfolyamos iskolatípus is egymás mellett működhet. A lényeg, hogy mindenki személyiségre szabottan válasszon az intézmények között. A leghosszabb

időtartam, a nyolcéves képzés a legkorábban érő, legtehetségebb gyerekek számára előnyös, akiknek irányultsága a felsőoktatás, a továbbtanulás felé visz egyértelműen. Ezzel vállalják azt a ma még megbélyegző minősítést is, hogy itt elitképzés folyik. Oly módon, hogy a képesség alapján nyer beocsátást az iskolába bárki. Nem születési vagy egyéb előjogon alapuló, hanem szellemi elitet képeznek, csendes, de határozott szavakkal fosztja meg pejoratív színezetétől a minőséget jelző fogalmat az igazgató.

Ennek alapja pedig a képességeket lehető legtöbb oldalról vizsgáló felvételi követelmény. A pszichológiai intézet segítségével kidolgozott rendszer most, első ízben, csak félig próbáltatott ki. A kétféle vizsgán ugyanis először személyiségvizsgálatot szolgáltató teszt-sort töltöttek ki a gyerekek, közülük pedig egyértelműen elkülönült, kimagaslott 25 kisdiaák teljesítménye. Ezeket az alapján felvették az első évfolyamba. Szóbeli meghallgatásra azon társaiknak kellett volna menniük, akik a második osztályba kerülésért feleltek volna, erre azonban az iskola engedélyt nem kapott. A jelentkező 212, a XIII. kerületben élő kisiskolák — ez kritérium volt — jó része tehát nem kerülhetett be. Hozzá kell tenni, hogy a korábbi tanulmányi eredményeket csupán kíváncsiságból nézték meg a gimnáziumi tanárok, a kiválasztás jórészt egybeesett a kiváló osztályzatokkal. De

nemcsak eminensek jutottak a kísérleti osztályba.

Ez az elv egyébként a későbbiekben is végigkíséri a nyolcosztályos gimnázium tananyagát, követelményét. A képzést három szakaszra tagolják, az

előkészítő kétéves periódust 3—3 éves szakaszok követik. Nem véletlen, hogy az első időszakban, (a hagyományos iskolatípus 5. osztályában, itt az első osztályban) gondolkodni tanítják meg mindenképp a

„Eszményképem az egyetemes műveltségű ember, aki még nem specializálódott...”

Fotó: Kapfinger András

gyerekeket. A hagyományos tantárgyi struktúrától eltérően megjelenik a latin nyelv, mint az egyik legszembetűnőbb módosítás.

— A latinnal az idegen nyelv megalapozása a célunk. A legtisztább a grammatikai szervezete, a nyelvtanra és a szókinccsére építve kezdhetnek később más nyelvekbe a diákok. A hagyományos magyar irodalom, nyelv és történelem tárgyak is hiányoznak ebben a szakaszban — sorolja Hoffman Rózsa. — A világkultúra kincsével olvasmányos alapon, azokból mintegy csemegéző válogatunk a gyerekeknek. Ebben pedig a latin kultúra is nagyszerűen kapcsolódik a mondavilágával, és életre szóló erkölcsi tanításaival. A megduplázódott képzési idő fontos következménye a tananyag lineáris felépítése. Így lassabban, de sokkal alaposabban haladhatnak az órákon, hatékonyabban több idő fordítható egy-egy témára, mint az általános és a középiskolában összesen lehetséges. Nem fordul elő az az általános jelenség, hogy a gimnáziumi első évben megírt felmérés dolgozatok jó része értelmetlen és óriási energiát emészt fel a különböző felkészültségű diákok felzárkóztatására. Itt az — optimális esetben az osztályt nyolc éven keresztül végigkísérő — tanár pontosan tudja, hogy mit tanított, az utolsó évet — napjaink történetének, irodalmának tanulmányozása mellett — ezenkívül is az összegzésnek szánják.

Az utolsó tanulmányi szakaszt vizsgálva úgy tűnik,

visszatér a hagyományos human- és reálgimnázium formájára.

— Ez kompromisszum, az én eszméképem az egyetemes műveltségű ember, aki még nem specializálódott. Ez a Németh László-ideál — halljuk az igazgatót. — De szembetűnő magunkat a felvételi rendszer jelenlegi követelményével, és nem hozhatjuk hátrányos helyzetbe a gyerekeinket. Egy olyan rendszert tartanék optimálisnak, amely egy magas szintű érettségi elfogadna, akár felvételiként is.

Ma, amikor köztüggé váltak az érettségi tételek, tekintélyét veszítette a vizsgarendszer, elkerülhetetlen egy kísérletnél a kérdés: nem csinálnák egymaguk...? Ez a titkos reménye a szimpatikus pedagógusoknak. Ha a kétéves vizsgarend jól működik és idővel változik az oktatás irányítása, talán lehetővé válik, hogy iskolán belül állítsák össze az érettségi vizsga anyagát. A mindenkori követelményeket magukra kötelezőnek tartva, annál csak magasabb mércét állítva. Mert a mai esztelen centralizáció hosszú távon tarthatatlan, életképtelen, mint az bezonyosodott.

Az elmúlt időszakban tantervet dolgoztak ki, könyvet írtak és minden évben a következőre készülnek a kísérlet résztvevői. A tapasztalatokból kiindulva fogalmazódnak meg a következő esztendő pedagógiai követelményei. Hogy megért-e, az tíz év múlva derül ki, amikor az első évfolyam végez. Addig is követni szeretnék a nagyszerű író-pedagógus elődöt nemcsak szellemében, de nevében is. A kérelmet már beadták, ha minden jól megy, a következő tanévtől, a kísérlet kezdetétől Németh László nevét viseli a gimnázium.

Takács Zsuzsa

Vas István Teleki Pálra emlékezett

„Ő úgy szólt, hogy elhallgatott...”

folytatás a 3. oldalról

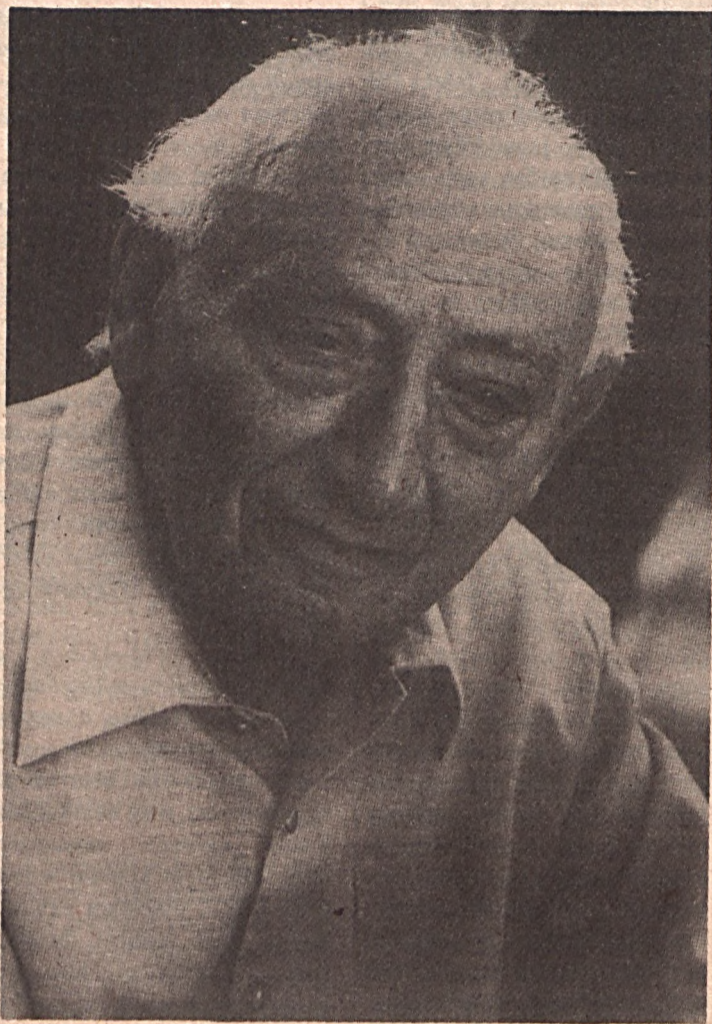
— Nagyon átvitt értelemben gondoltam. Úgy értettem a kérdést, hogy eljutnak-e a hibát elkövető politikusok — nem az öngyilkosságig — a belátásig?

— Napjainkban például? Hát mik derültek ki? Milyen súlyos mulasztások, tévedések, bűnök? Ki az, aki ezekből egyet is magára vállal? Hogy én voltam a hibás, mert nem akadályoztalak meg, vagy nem tartottalak vissza. De nemcsak arról van szó, hogy hol vannak ezek az emberek Magyarországon, hanem a világon? Chamberlain például öngyilkos lett? Pedig az ő politikai magatartásának is voltak súlyos következményei... Vagy Churchill, aki az öngyilkosság után kijelentette — én magam hallottam a londoni rádióban —, hogy Telekinek fönntartanak egy széket a békekonferencián. Legalább a homlokára csapott-e, hogy bizony, megfélejtették róla?... S pontosan itt hangsúlyozom újból Teleki pártatlan tétét.

— Vagyis nem helyesli egyértelműen a politikáját. Hiszen voltak tévedései. Például a második zsidótörvény is... A húszas években a botbűntetést is be akarta vezetetni.

— Persze, néha egész zagyva dolgokba is belement volna... De ilyen felelős(!) miniszterelnök nem volt több! Büszkéik lehetünk rá!

— Valamilyen szomorú büszkeséggel? Vagy ennyire

Vas István

Fotó: Csígy László

el lehet vonatkoztatni a dolgokat?

— Nézze, nekem nem szomorú. Mert magyar volt, aki képes volt ezt megtenni. Teleki

valami megváltó cselekedetet csinált Magyarországot nevében. Ebben volt valami krisztusi.

— Térjünk vissza a vershez, amivel kapcsolatban Piroksa

néni azt mondta, s ezt Ön is megerősítette, hogy tulajdonképpen csak azért fogadott, mert a Teleki versről érdeklődtem, no és azért, mert Szekszárdon élek.

— Ez nagyon kedves, hogy megjegyezte. Mert egészségi állapotom miatt nem szívesen nyilatkozom már... Egy szekszárdi lányba voltam először szerelmes. Nyolcévesen a kilencesztendős unokanővérembe. Gyerek voltam még. Most meg nagyon örülök, hogy ilyen öreg vagyok. Mert nyugodtan megmondhatom, hogy szívesen beszélgetek magával. S nemcsak azért, mert ennyire ismeri a verseimet és a kötetemet...

— Teleki Pál emlékezete... Miért éppen most közölték?

— Hát, elővettem, mert most már ezt is lehet. Semmim sem jelent meg 1949 és 1953 között. De lényeges versem 1956-ig nem látott nyomdagépet. Meg sem mutattam senkinek az akkoriban írt sorokat. Nem akartam bajba hozni a barátait. Mert az is bajt hozott volna, ha valaki tudott volna a rejtegetett versekről. Pedig voltak olyan barátaim, akik mindent vállaltak volna.

— Tudom, hogy most is vannak barátai. Sőt, azt vallják a fiatal költők, hogy ők Vas István fogadott fiai.

— Igen, hát sok, sok... Mondhatom, hogy régóta sok fiam van. Fiaim közé tartozott Juhász Feri, sőt még Nagy Laci is, aki persze néha szófogadatlán fiam volt, de a szellemisége...!

— Ne haragudjon, de én még ezek után is visszakanyarodok a Vershez, ami felélesztett bennem egy kérdést — vagy talán megállapítást. Úgy tűnik, hogy ma Magyarországon mintha ismét feléledőben lenne az antiszemitizmus.

— Nézze, nem nagyon tudok hozzászólni, mert nem járok sokat az utcán, az emberek között. Sajnos, már kiestem az életből. Bár, mondják ezt az ismerőseim is. Nézze, ha valami baj van, ha valami probléma van, akkor majdnem mindig jön az antiszemitizmus. Az a legkönnyebb. Ugye? Ezt egyszerűen tudomásul kell venni! S ha már Telekinél tartunk: amennyiben egy ilyen ember, egy ilyen nagy koponya, egy valóban európai nivójú tudós is képes volt az antiszemitizmusra, akkor mit szóljunk egy százszorosán elbutított tömeghez? A futballpályákon ordító zókhoz? Akiket én ismerek és akiket én szeretek, azok között nincs... Bár, azok között is néha... Hát, mit csináljunk? Aki ezt nem tudja tudomásul venni, menjen ki Magyarországról. Én nem megyek! Nem mentem ki harminckilencben sem...

— Hol volt a negyvenes évek közepén?

— Komplikált és bonyolult... Most voltunk Izraelben. Ott két fát ültettünk. Tudja, Izraelben mindazoknak a nem zsidóknak, akik egy zsidót megmentettek és ezt igazolják, egy fát ültetnek, rajta a nevükkel. Nagyon kevés a magyar név, ami azt hiszem, nem azért van, mert kevés az ilyen magyar... Mi két embernek ültettünk fát: Ottlik Gézáknak — nála voltam én 1944. október 17-től a felszabadulásig. A másik pedig Hergét Józsefnek. A neve ellenére ritka szép magyar parasztasszony volt. Piroskát ő bújította, vele együtt szinte egy egész falu, hiszen az ott élők valamennyien tudták, hogy álneven él.

— A húszas évektől Magyarországon is erősödött az antiszemitizmus.

— Az angolok már kikergették a zsidókat a középkor-

ban. Aztán néhány század múlva visszafogadták, de addigra az angolok már igen jó kereskedők voltak, tehát nem volt mit tanulniuk a zsidóktól... Mi meg átvettünk tőlük egy csomó dolgot. Piroksa szerint voltaképpen az antiszemitizmusban az a titkos düh bújik meg, amiért a kereszténységet a zsidóknak köszönhetik. Ezt én nem mondom, hogy így van. Ez csak szellemes. De van benne valami.

— „...s a forrongó évezredekén át / csak te nem voltál sohasem hibás?...”

— Igen. Ezt írtam meg egy versemben. Soha nem lehet csak az egyik „fél” a hibás. Bár, ezeket a sorokat most Izraelben a fejemre olvasták... Pedig több, mint ötven évvel ezelőtt írtam.

— Megbocsát, ha azt kérem megint, hogy kanyarodjunk vissza például 1956-hoz?

— Kérdezzen nyugodtan, nálam nincs tabu téma.

— Egyetértett-e Pozsgay Imrével, amikor a közelmúltban az 1956-os eseményeket népfelkelésnek minősítette?

— Ellenforradalom? Forradalom? Népfelkelés? Hát nem mindegy, hogy nevezzük? Valamiféle megváltás volt. És azt hiszem, ez a lényeg. Sok mindentől megszabadította az országot, utána megváltoztak a dolgok.

— És napjainkban? Mi a véleménye a ma politikai helyzetéről?

— Ehhez én nem értek. Önkéntelenül hat rám, hogy ez már nem nekem készül. De ha nézem a televíziót, s nagyon figyelem, hogy kik és mit beszélnek, nem növekszik a bizalmam. Bár, azért valami elkezdődött...

V. Horváth Mária

Szezonelői remények

Jól jön nekünk az Adria algásodása

A balatoni szezonnyitót az elmúlt hét végén megrendezték, de ez még nem jelenti, hogy tódulna a nép a Balatonra. A mólókon néhány horgász fagyoskodik, a fodrozódó vizen pedig csak vitorlásokat látni. Idegenforgalmi berkekben azonban már nagyüzem van. A szállások jelentős részét lefoglalták, naponta újabb és újabb szerződéseket írnak alá, programokról, csoportok vendéglátásáról, fogadásáról és elszállásolásáról tárgyalnak, Magyarósi Györggyel, a SIÓTOUR kereskedelmi igazgatóhelyettesével az idei — ellentmondásosnak ígérkező — idegenforgalmi szezonról beszélgettünk.

— Évek óta dinamikus fejlődés tapasztalható a hazánkba látogató nyugati turisták számát illetően. Várható az idén is további előrelépés?

— Az eddigi szerződések alapján egyértelműen igennel válaszolhatok. Az elmúlt öt-hat évre visszatekintve évi átlagban húsz százalékos növekedést állapíthatunk meg, ami várhatóan az idén is bekövetkezik. Ehhez hozzájárult a forint többszöri leértékelése is. A nyugatról, elsősorban az NSZK-ból érkező vendégek olcsón tudnak Magyarországon nyaralni. Ehhez hozzájárult még, hogy az Adriai-tenger elalgásodásáról riasztó hírek terjedtek el Nyugaton. No persze, ez inkább a jugoszláv idegenforgalmi szerveknek rossz hír, mi a vendégek nagyobb tömegét köszönhetjük ennek.

— A nyugati turisták nagyobb érdeklődése a bevételoldalon is érzékelhető?

— Nem ilyen egyszerű a kép. A forintleértékelés a háttér-szolgáltatások árának további növekedésével is járt. Lassan ott tartunk, hogy a magyar, vagy a szocialista orszá-

gokból érkező vendég nem engedheti meg magának: a Balatonon nyaraljon. Így szocialista relációban számottevő visszaesséssel kell számolnunk. Ezt a gondot a növekvő nyugati turistaforgalom sem oldja meg, hisz a nyugatiak nem azokat a szálláshelyeket keresik, ahol a hazai nyaralók megszálltak, hanem magasabb komfortfokozatúakat.

— A SIÓTOUR hány vendég fogadására készült fel?

— Egy időben mintegy ötvenezer vendéggel rendelkeztünk. A fizetővendéglátás keretében mintegy hétezer üdülőtulajdonossal vagyunk kapcsolatban, akiknél huszonöt-ezer vendéget tudunk elhelyezni. Ezen szálláshelyek egy része nem közvetlen a parti sávban van, ezért a nyugatiak szempontjából eleve nem jöhet számításba. Kempingjeinkben egyszerre huszonkétezer vendégnek tudunk szállást és a hozzá kapcsolódó egyéb szolgáltatást nyújtani. A faháztelepeken, valamint szállodáinkban háromezer vendéggel várjuk a nyaralókat, pihenni vágyókat. Ez utóbbi helyeken az egyszerű

kempingkörülmenyekről a legmagasabb szintű igényeket kielégítő vendéglátást is tudunk biztosítani.

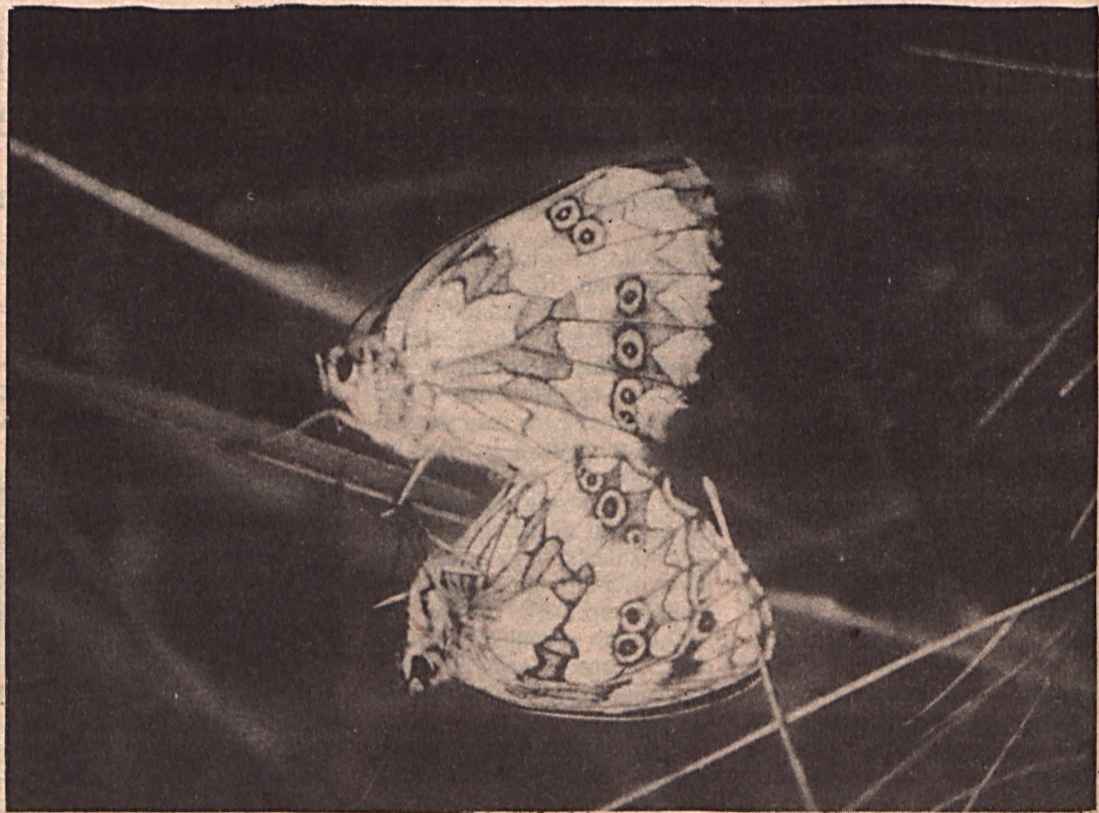
— Ez már a minőségi turizmus irányába mutat?

— Kétségtől, bár ezen a területen vannak a legnagyobb gondjaink. Évek óta rendszeres vízhiánnyal kell számolnunk a nyári szezonban. Az üdülőtelepek csatornázottsága sem megoldott. Néha elviselhetetlen szagok terjengenek, a háttér-szolgáltatások színvonala sem mindig olyan, amihez egy nyugati turista másutt hozzászokott. Épp ezért hozzánk jobbára a szerényebb anyagiakkal rendelkező nyugatiak jönnek, akik természetesen kevesebbet is költenek. Ez nem pótolja, nem pótolhatja hazai és a szocialista országokból elmaradó turistaforgalmat. Így a növekvő nyugati vendégforgalom ellenére sem biztos, hogy jelentősebb nyereség-növekedéssel számolhatunk.

— Mit tesznek a helyzet javításáért?

— A megkötött szerződések szerint még a régi áron biztosítjuk a szolgáltatásokat, próbálunk előre lépni az ellátás, az igényesebb vendéglátás terén. Ezen a héten adtuk át az új Siófok-aranyparti nyaralótelepünket — elsősorban luxusigényű vendégeink részére — és készült, még a főszezon előtt átadásra kerül a lengyeltóti üdülőfalu, ahol szintén világszínvonalú szolgáltatásokkal várjuk a vendégeket.

—Tamási—

Lepkeszex

fotó: —czs—

Az Európa Könyvkiadó újdonságai

George Orwell 1984 című regénye után újabb Orwell művet vehetnek kézbe az olvasók. Az Európa Könyvkiadó gondozásában megjelent a szerző Állatfarm című, eddig csak szamizdat kiadványként terjesztett kötete. A regényt Orwell 1943-44-ben írta, s a „Tündérmese” alcímet adta neki. A regény a sztálini korszak szatúrája Lenin halálától a szovjet-német meg nem támadási egyezményig terjedő időszakban. A színhely egy angol farm, ahol az állatok a disznók vezetésével megdöntik az ember uralmát. A maguk

igazgatta állatfarmon élnek először szabadnak, derűsnek látszó, majd egyre jobban elkomoruló életüket. A kezdeti jelző — „Minden állat egyenlő” — érdekesen módosul...

Danilo Kisnek két műve — A holtak enciklopédiája és Borisz Davidovics síremléke című regénye — vár megjelenésre. Kiadják Jorge Semprun Ramon Mercader második halála című művét is, amely szinte leplezetlenül Trockij sorsának története. Václav Havel négy drámája várhatóan novemberben lát napvilágot.

A kiadó a História folyóirattal közösen új történelmi sorozatot indít Extra Hungariam címmel, amely XX. századi emigráns magyar politikusok, közéleti személyiségek emlékiratait közli.

A nyitó kötet az Angliában élő Szász Béla Minden kényszer nélkül című könyve, a Rajk-per krónikája.

A sorozat részeként előkészületben van Nagy Ferenc önéletrajza, s szerkesztik Horthy Miklós Portugáliában írt emlékiratait.

Bundátlanító réműlet

— Ez marhaság, ilyen nincs egy ország labdarúgó-bajnokságában sem, hogy tulajdonképpen négy csapat is elbúcsúzhasson az élvonalból — fakadt ki néhány héttel ezelőtt az egyik NB I-es klub szakosztályi funkcionáriusa. Való igaz, olyanra a távolabbi múltból sem emlékszünk, hogy négy fordulóra a bajnokság zárása előtt a mezőny felét — írd és mondd (!) nyolc csapatot — a kiesés réme, így vagy úgy, de fenyeget. Az MLSZ máris vette a lapot, elismerve a helyzet abszurditását, változtatott: a jövő évtől csak a két NB II-es bajnok jut fel, s így automatikusan két kieső lesz.

Visszatérünk a régi szisztémához, de vele remélhetőleg nem a régi gyakorlathoz. Bár túlzott optimizmusra semmi ok. Mert a mai — a publikum számára bizonyos garanciákat nyújtó — helyzetet, a közvélemény nyomására, a nevezetes bundabotrányok előtti időszakot is felölelő múlt kényszerítette ki. A különböző bajnoki osztályokban zajló küzdelmek hajrái előtt legalább annyi csapat volt pályán, mint most végveszélyben. Ez pedig hosszú éveken át nehezen bizonyítható visszaélésekre teremtett lehetőséget. Most ez szinte kizárt.

— Jó lenne, ha a jövő ilyenkor, bizonyos eredmények és jelek konstataciók, nem kelene a mostani helyzetre hivatkozni, emlékezni: „Bezzeg, amikor még négy csapat is kieshetett”...

—bégyé—

Kettesfogathajtó vb Balatonfenyvesen

Lovasnemzet vagyunk

Egy ideig bizonytalan volt, de a közelmúltban eltűntek a kérdőjelek: megrendezik Balatonfenyvesen a harmadik kettesfogathajtó világbajnokságot.

Ez, augusztus 23-27 között, minden bizonnyal, a nagy nyári balatoni szezon záró időszak jeles eseménye lesz. A Balaton nagyberekre Állami Gazdaság biztosítja a

versenyzők és a lovak elhelyezését, s a lovaspálya építése is olyan ütemben halad, hogy augusztus elejére elkészül. A rendezés költsége várhatóan 18 millió forint körül lesz, de optimális esetben ugyanennyi bevételre is számíthatnak.

A magyar fogathajtók közül, a jelenleg sértült címvédő Kecskemé-

ti László mellett, Lázár Vilmosnak és Szegedi Gábornak van a legnagyobb esélye a csapatba kerülésre. Eddig fogathajtóink nemzetközi eredményeikkel igazolták a mondatot: lovasnemzet vagyunk.

Remélhetőleg, Balatonfenyves után sem fogunk mást mondani.

Röviden a világból

Bécs:

A San Marinóban alig egy hónapja súlyos autóbalesetet szenvedett osztrák Gerhard Berger kijelentette, hogy vasárnap mindenképpen részt vesz a Formel-es mexikói Grand Prix-n, bár a kitűnő sportoló még nem kapta meg a szervezőktől a rajtengedélyt.

San Francisco:

Az amerikai NBC televíziós társaság több évre szóló egyezményt kötött a világ egyik legjelentősebb teniszeversenye, a wimbledoni angol nemzetközi bajnokság szervezőivel. A szerződés értelmében az NBC birtokolja a kizárólagos közvetítési jogot, ám hogy pontosan mennyi időre, azt nem hozták nyilvánosságra. (AP)

London:

Lejátszották az idei Stanley Rous kupasorozat első mérkőzését, amelyen Anglia és Chile labdarúgó válogatottja nem bírt egymással, 0:0-ra végzett. A mérkőzés érdekessége, hogy mindössze 15 628 fizető néző volt a hatalmas Wembley stadionban és ez negatív rekord az angol válogatott itt játszott találkozóin. Eddig 23 600 nézővel az 1983 februárjában a Wales elleni mérkőzés tartotta ezt a kétes értékű csúcst.

Öt magyar súlyemelő a junior vb-n

A júliusi szarajevói EB előtt május végén világbajnokság keretében hasonlítják össze erejüket más kontinensek képviselőivel Európa legjobb juniorkorú súlyemelői. Az öreg földrész húsz éven aluli tehetségei csütörtöktől vetélkednek az egyesült államokbeli Fort Lauderdale-ben. A világtalálkozóra öt magyar utazik, de csupán a vb nyitónapján kelnek útra, mert csak a magasabb súlycsoportokban indulnak. Legelőször a 67 kg-os Horváth Attila (Szeged) lép dobogóra, majd sorrendben Kovács István (75, Tatabánya), Burján Sándor (100, Olefin), Németh László (110, Nyíregyháza) és Hírskó Tibor (plusz 110, Diósgyőr) következnek.

A múlt évben a görög főváros volt a junior világbajnokság házigazdája, és ott ugyancsak öt fős magyar válogatott szerepelt. Nem is akárhogyan, hiszen a 100 kilósok között Ligeti Ferenc az összetettben és Lőkésben, Burján Sándor pedig a

szakításban állhatott fel a dobogó harmadik fokára. Az akkori gárdából Burján maradt meg egyedül és a szakvezetés elsősorban a 19 éves fiatalembertől remél most is helytállást. Őt már tavaly úgy minősítették, hogy a jelenlegi utánpótlás egyik legkiemelkedőbb képességű súlyemelője. Az athéni volt az első nagy nemzetközi világvérsenye, ahol hat jó gyakorlatot mutatott be, egyéni csúcsokkal rukkolt elő. Hasonló produkcióval az amerikai vb-n is az élbolyban végezhet.

Miközben a fiatalok Fort Lauderdale-ben szerepelnek, a felnőtt keret három tagja spanyolországi viadalon vesz részt a hétvégén. Palma de Mallorcán rendezik meg az ibériai ország súlyemelő szövetsége tíz nemzet tornáját, amelyen Karczag Tibor (60 kg, Tatabányai Bányász), Buda Attila (90 kg, Bp. Honvéd) és Kertész Zoltán (110, MTK-VM) versenyez.

Konzum Kupa nemzetközi női kosárlabdatorna

Kaposváron kezdődik, Szekszárdon folytatódik, Pécssett zárul

Az Európa-bajnokságra készülő magyar női válogatott felkészülésének fontos állomása lesz a pénteken Kaposvárott kezdődő, szombaton Szekszárdon folytatódó és vasárnap Pécssett befejeződő Konzum Kupa, nemzetközi női kosárlabdatorna. A hagyományos dél-dunántúli „vándortorna” mezején az idén, a magyar válogatott mellett Lengyelország, Csehszlovákia és Kanada csapata alkotja. Újabb megméretetési lehetőség ez a magyar lányok-asszonyok számára, ők a legutóbb, a rangos spanyolországi nemzetközi tornán, nagy sikerrel értek el, s ezzel újra reményt tápláltak a szurkolókba, akik — tavalyi olimpiai távollétünk miatt — a női szakág hanyatlásáról beszéltek.

— Az Európa-bajnokság előtt okvetlenül szükségesnek tartom, hogy a válogatott élmenyt adó tornákon lépjen fel — mondta Madocsay Miklós szövetségi kapitány. — Ezt a fővárosban nem tudnánk elérni, ezért fogadjuk örömmel a pécsiek meghívását. Három város szurkolói előtt játszunk majd, s egy jó hangulatú győzelmi sorozat nagyon megnövelheti a lányok önbizalmát. A keretbe jól ismert, kipróbált játékosokat hívtam meg, csupán a pécsi Balázs Hajnalka számíthat újoncnak, így a sokszo-

ros válogatott Hollós Anna mellett még egy hazai játékosnak tapsolhatnak a pécsi nézők, illetve egy harmadiknak is, hiszen Halász Judit szintén a Mecsekalkjáról került a válogatottba.

Íme a magyar válogatott keret: Halász Judit, Nagy Andrea, Novák Judit, Meskó Bea, Balogh Judit, Balázs Hajnalka, Boksay Zsuzsa, Farkasné Körmeny Györgyi, Nagy Dorottya, Szécsi Katalin, Czukorné Hollós Anna, Németh Ágnes, Csávasiné Farkas Anna, Gerencsér Zsuzsa, Rátvay Anita, Gulyás Ildikó.

A torna részletes programja. Május 26-án, pénteken Kaposváron, a városi sportcsarnokban: Csehszlovákia—Kanada (16.30), Lengyelország—Magyarország (18).

Május 27-én, szombaton Szekszárdon, az új városi sportcsarnokban: Lengyelország—Kanada (15.30), Magyarország—Csehszlovákia (18). (Egyébként a Konzum Kupa e két mérkőzése a hétvégén kapuit megnyitó szekszárdi városi sportcsarnok eseményeinek fénypontja lesz.)

Május 28-án, vasárnap, a pécsi városi sportcsarnokban: Lengyelország—Csehszlovákia (10), Magyarország—Kanada (11.30). Ünnepeles eredményhirdetés 13 órakor.

1989. május 25.

DÁTUM

5

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

Bebugyolálta a harmadik hölgyet is, ugyanolyan mosolytalan arccal, mint az első kettőt, éppen végzett vele, amikor a csarnokba bekukkantott a vézna kolléganője, és odaszólt:

— Telefon!

Oly ünnepeles arcot vágott, hogy Ruzena rögtön tudta, ki keresi. Fülíg pirulva ment az öltözőfülszék felé, felemelte a kagylót és bement a nevét.

Klíma üdvözölte és megkérdezte, mikor ér rá.

— Háromkor végzek — felelte —, négy körül találkozhatnánk.

Aztán azon vitakoztak, hol találkozzanak. Ruzena a legnagyobb borozót ajánlotta, mely egész nap nyitva tartott. Sovány kolléganője, aki Ruzena mellett állt és le nem vette tekintetét a lány ajkáról, helyeslően bólogatott. A trombitás azt javasolta, hogy inkább olyan helyen találkozzanak, ahol kettesben lehetnek, s azt ajánlotta, hogy kocsizzanak ki a fürdőhelyről.

— Teljesen fölösleges. Hová mennénk? — ellenkezett Ruzena.

— Akkor legalább kettesben lehetnénk.

— Ha szégyellsz velem mutatkozni, jobban tette volna, ha otthon maradt — felelte Ruzena, kolléganője pedig buzgón, lelkesen bólogatott.

— Nem így értettem — mondta Klíma. — Rendben van, akkor négykor várlak a borozó előtt.

— Ezt remekül csináltad — mondta a vézna kolléganő, amikor Ruzena letette a kagylót. — Meghiszem azt, hogy jobb szeretne valami félreeső kis egérlyukban találkozni veled, de neked arra kell törekedned, hogy minél több ember lásson titeket együtt.

Ruzena nagyon izgatott, lámpaláz volt a találka előtt. Már alig emlékezett Klímára. Hogyan is fest voltaképpen, hogyan mosolyog, hogyan viselkedik? Egyetlen találkozásukból csak nagyon bizonytalan emlékei maradtak. Kolléganője akkor igen alaposan kifaggatták a trombitásról, tudni akarták, milyen, hogyan beszél, milyen a külseje, milyen meztelenül, hogyan szeretkezik. De ő semmit sem tudott mondani, csak azt ismételte, hogy olyan volt, mint egy álom.

S ez nem volt pusztán frázis. A férfi, akivel két órát töltött az ágyban, a plakátról lépett le hozzá. Fényképe egy pillanatra három dimenzióssá lett, anyaga, súlya, melege volt, hogy aztán újra anyagtalanság és színtelen képpé váljék, amelyből ezer meg ezer reprodukció forog közközben, hogy így egyre elvontabb és valószínűbb legyen.

Nem, a lány nem volt képes megragadni Klíma létének illékony valóságát, és az pillanatok alatt visszaváltozott tulajdon kép-

másává, a lány számára csak tökéletességének kellemetlen érzése maradt. Nem tudott belekapaszkodni egyetlen részletbe sem, amely leszállította volna erről a piedesztálról, közelebb öhozza. Amikor messze volt, a lány tele volt elszánt harciassággal, de most, hogy itt volt a közelében, kezdte elveszíteni bátorságát.

— Sok szerencsét! — mondta a sovány. — Szorítok érted!

6.

Mikor Klíma befejezte a beszélgetést Ruzenával, Bartleff belékarolt és elvezette a Marx-házhoz, ahol Skréta doktor rendeli és lakott. A váróban jónéhány nő ült, de Bartleff határozottan a rendelő ajtajához lépett, és négy rövidet koppantott rajta. Kis idő múlva egy magas, fehérröpkényes férfi jelent meg, szemüveget viselt hatalmas, szokatlanul kiugró orrán. „Pillanat, kérem!” vetette oda a várakozó nőknek, majd a két férfit fölvezette a lépcsőn, a saját lakásába, amely egy emelettel följebb volt.

— Hogy van, mester? — szólította meg a trombitást, amikor már mindhárman nyelvelembe helyezkedtek. — Mikor koncertezik itt legközelebb?

— Soha az életben — felelte Klíma —, ez a hely szerencsétlenséget hoz rá.

Bartleff elmagyarázta Skréta doktornak, mi történt a trombitással, majd Klíma hozzátette:

— Nagyon hálás lennék, ha segítene nekem. Először is szeretnék megbizonyosodni róla, valóban terhes-e az a nő. Mert lehet, hogy csak késik neki. Vagy csak énvelem akarja a bolondját járattani. Egyszer volt egy ilyen esetem. Az a nő is szőke volt.

— Akkor jobban tenné, ha óvakodnék a szőkéktől — mondta Skréta doktor.

— Ez igaz — értett egyet Klíma — mindig a szőkéek okozzák a vesztet. Főorvos úr, el se tudja képzelni, micsoda lidércnyomás volt az az első eset is. Addig könyörgtem neki, míg el nem ment orvosi vizsgálatra. Csakhogy olyan korai stádiumban semmi biztost nem lehet megállapítani. Arra kértem őket, csinálják meg vele az egérpróbát. A vizeletét befecskenedik az egérbe, s ha az egér megduzzad a petefészke...

— ...akkor a hölgy terhes — fejezte be Skréta doktor.

— Egy kis üvegből vitte a reggeli vizeletét, én is elkísértem, és ahogy a rendelő elé értünk, zutty, a nő leejti az üveget a járdára. Rávettem magamat az üvegcserepekre, mintha a Szent Grál lett volna az a nyomorult üveg, hogy megmentsek legalább pár cseppet abból a felbecsülhetetlen értékű folyadékból! Persze, szándékkal ejtette el: nagyon jól tudta, hogy nem terhes, és kinyírtam a lehető legtovább meg akarta hosszabbítani.

— A szőkéek tipikus magatartása — mondta Skréta doktor csodálkozás nélkül.

— Maga tényleg azt hiszi, hogy a szőkéek mások, mint a bar-
nák? — kérdezte Bartleff.

— Hát persze — felelte Skréta doktor. — A világos, illetve a sötét haj az emberi jellem két pólusa. A sötét haj férfiaságot, elszántságot, nyíltságot és tetterőt jelent, míg a világos a nőieség, a gyengédség, a tehetetlenség és a passzivitás jelképe. A szőke nő lényegében kétszeresen nő. Ezért kell a királykisasszonyoknak mindig legnőiesebbek lenniük. Ezért festetik a nők a hajukat — hogy a lehető legnőiesebbek legyenek — mindig sárgára, és sohasem fekete.

— Igen érdekelne, a pigmentek milyen úton érvényesítik határukat az emberi lélekre — mondta kétkedve Bartleff.

— Nem a pigmentekről van szó. A szőke nő, akár festett, akár valódi, szükségképpen hasonulni kezd a haja színéhez, és megpróbál törékeny kis teremtet csinálni magából, holmi játékbabát vagy kis hercegnőt. Gyengédséget és szolgálatokat követel, megköveteli, hogy udvaroljanak neki és gyámolítsák, egyedül semmi-vel sem boldogul, kívül maga a megtettesült finomság, belül viszont hárpia. Ha a sötét haj valóban világdivattá, sokkal jobban élénk a földön. A leghasznosabb társadalmi reform lenne, melyet valaha is végrehajtottak.

— Tehát lehetséges, hogy Ruzena is csak eljártssza nekem? — igyekezett Klíma valami kis reményt kifacsarni Skréta szavaiból.

— Nem. Tegnapelőtt megvizsgáltam. Tényleg terhes — mondta Skréta doktor.

Bartleff egy pillantást vetett a trombitás elzöldülő arcára és megjegyezte:

— Doktor, ugye maga az elnöke annak a bizottságnak, amely az abortuszokat engedélyezi?

— Igen — felelte Skréta. — Pénteken ülünk össze.

— Ez kitűnő — mondta Bartleff. — Valamit sürgősen tennünk kell, mielőtt barátunk teljesen összeomlik. Tudom, hogy ebben az országban nem szívesen engedélyezik az abortuszt.

— Nagyon nem szívesen — mondta Skréta doktor. — Van a bizottságban két vénasszony, állítólag ők képviselik a néphatalmat, rondák, mint az éjszaka, és gyűlölnék minden nőt, aki hozzánk fordul. Tudják, kik a világon a legdázább nőgyűlölők? Maguk a nők. Uraim, nincs a világon olyan férfi, még Klíma úr sem, akinek már két nő is nyakába varrta a terhességet, aki annyira gyűlölné a nőket, ahogy maguk gyűlölnek a saját nemüket. Mit gondolkodnak, miért futnak utánunk, férfiak után? Csak azért, hogy a többi nőt megálázzák és kínozzák. Az Isten azért ültette a többi nő iránti gyűlöletet a nők szívébe, mert azt akarta, hogy az emberiség szaporodjék.

— Megbocsátom a szavait — felelte Bartleff —, de csak azért, mert sürges az idő, és mert szeretnék visszatérni a barátunk ügyéhez. Abban a bizottságban mégiscsak magának van döntő szava, és azok a banyák hallgatnak magára.

— Igen, tényleg az enyém a döntő szó, de mégis ott akarom hagyni az egészet. Csak az időmet vesztegetem vele, nem hoz a konyhára egy fillért sem. Mondja, mester, mennyit kap maga egy koncertért?

— folytatjuk

Köszöntjük

ORBÁN

nevű kedves olvasóinkat

Az Orbán latin eredetű név (Urbanus), jelentése városi, tehát művelt.

Védőszentjei: II. Boldog Orbánpápa, előbb Szent Bruno tanítványa, majd cluny szerzetes, két nagy mű fűződik a nevéhez: a „VII. Szent Gergely pápa harcának folytatása” és „Az első keresztes hadjárat megindítása. 1099-ben halt meg.

V. Boldog Orbánpápa, a legfőbb szentként az Avignonban székelő pápák közül. Erélyesen küzdött a visszaélések, a javadalomhalmozás ellen, támogatta a tudományokat és az egyetemeket. 1370-ben halt meg.

A Nap két: 3.57 órákor
nyugszik: 19.26 órákor
A Hold két: 23.46 órákor
nyugszik: 7.41 órákor

Várható időjárás szombatig

A hét közepén sok lesz a napsütés, csapadék nem várható. A hét vége felé többször megnövekszik a felhőzet, főként szombaton valószínű zápor, zivatar. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte 5, 10, az időszak végén 10,15 fok között alakul. A legmagasabb nappali hőmérséklet eleinte 20,25, majd 22, 27 fok között lesz.

Ho-ho-horgászhelyzet

A tilalom utáni hétvégén

Több tízezer sporthorgász bútanat, napi politikát feledve rohamozta meg a Balaton-partot péntek délutántól kezdve, hisz éjféltil megszűnt az általános halfogási tilalom. Szombat estére már csak az igazi, mindennel és mindenivel dacoló, született optimisták őrizgették szorgalmasan mozdulni nem akaró készségeiket. Fonyód térségében ugyanis igazolódni látszott a szkeptikusok véleménye, miszerint a halászok minden kifoghatótól megszabadították a Balatont a jégmentes télen.

A híresztelések ellenőrzésére indultam vasárnap, és hogy kerüljem a kísértést, pecabot nélkül.

„Szombatról vasárnapra virradó éjjel megfordult a szél, itt, a déli parton az északi szelek hozzák meg a kapást” — mondta ismerősöm a fonyódi Nagyarok partján. Hiteles szemtanúkra hivatkozva mesélte el az éjszaka fogott 18,5 kilogrammos harcsa bűcsűzésát életelemétől. Tehát, az állításokkal ellentétben, idén is lehet számolni az óriás ragadozókkal a Nagyarokon.

A Szűnyog-szigeten a téli történeteket taglaló idénykezdőkkel köszöntve egymást, kiderült, az aszsonyoknak kedvezett szombaton a szerencse. A pár darab kóstullót példány tükörst saccolgatunk. Nem taksáljuk 7-8 kg-nál többre, a mérleg azonban cáfol, 10,5 kilót mutat. Elejtőjének botja ismét karikába hajlik, pár perces fásasztás után társa egy három kiló körüli tükörpontyot szákol. Végigsétálva a horgászmozlón, be-bepillantva a haltartó szakokba látható a vásárnap délelőtti eredmény. Kóstullók, pontyok, dévérek. A szigeti nyaralók utcáján haltisztító asszonyok tereferélnek, megvan már az ebédre való.

„A spiccen már vagy fél órája meregettem a vizet, mérgemben elindultam befele, hát itt a mólóközben a kövek mellett lotyog a kűsz. Ezért jöttem be a süllők is az öbölbe. Délután én is rablóhalra megyek, hisz tegnap az asszony fogott csak pár darabot” — mondta Szabó Imre budapesti sporttárs.

A fonyódi horgászegyesület tanácsján is sürgőssé válnak a tagok, bár az építők kerülgetése miatti boszszonkodásaikat csak némileg enyhíti a fogás lehetősége. A sporthorgászok építése miatt már tavaly el kellett volna költözniük, de az anyagiak miatti huzavona idénre is itt marasztalja őket. A horgászok karbantartása mellett azért már itt is jutott alkalom a hal-létfőző bogrács „beüzemelésére”.

Halat tehát hagytak a halászok a Balatonban, a kifogásuk csak a hirtüket és reményüket még teljesen el nem vesztett horgászokra vár. Bár jó lesz az időjárás feléleseihez fohászzkodni, mert az előrejelzések szerint a hétvége időjárása idén a mostanéhoz hasonlóra várható.

És, hogy teljes legyen a helyzetkép, hazafelé 13 óra 15 perckor, a nyári záporban egy kerékpárost előzők Fonyód és Feketebézsény között, a biciklikormányról himbálódzó busa farka az aszfaltot éri. Elejtője a szakadó eső ellenére boldogan teker. Arcán a siker mámorja. Megérte!

—Mész—

Kiállítás

A gyermekrajz-pályázat alkotásaiból nyílik kiállítás ma 15 órákor Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Központ márványtermében. Ekkor adják át a pályázat díjait.

Színházi előadások

Csiperkőzika címmel zenés mesejátékot mutat be a Pécsi Nemzeti Színház ma 14 órákor Szekszárdon. Az előadás a gyermekbérlet II. tulajdonosainak szól.

A Locspocs és a bolygó hollandi című színdarabot tekinthetik

meg a „Zs” bérlet tulajdonosai Kaposvárott ma 13.30 órákor.

Ugyanezt a darabot a „B” bérlet tulajdonosai 15.30 órákor nézhetik meg a Csiky Gergely Színház előadásában.

Déva határában

Kapfiger András felvétele

MDF-gyűlés Pécssett

A Magyar Demokrata Fórum Pécs-Közép Csoportja (Horváth Lajos választókerülete) pénteken 18.30-kor gyűlést tart a Vasutas Művelődési Házban, Pécssett, a Várdy Antal u. 7/2. szám alatt.

A magyar rendőr megverte a szovjet tisztet

folytatás az 1. oldalról

— Azt elismerem, és emiatt, mint a rendőr parancsnoka, rosszállásomat kifejezésre juttatom.

Azt is tisztáznunk kell, hogy rendőreink, bár egyenruhában voltak, nem voltak szolgálatban. A helyszínrre is magángép-kocsival érkeztek. Az ittasság tényét a gépkocsit vezető rendőrrel nem lehetett szembe orvosi, sem jogi erejű hitelességgel bizonyítani. Ezért ellene ebben az ügyben sem lehetett büntetést kiszabni.

— De, mint elmondotta, a másik, a verekedő rendőrnek már több esetben támadt baja az italozás miatt. Feltételezhető, hogy akkor is ittas volt.

— A feltételezés nem lehet alapja az ítélkezésnek, ezt ön is tudja. De nem is volt szükségünk a feltételezésre, mert róla a vizsgálat során megállapítottuk, hogy fogyasztott szeszszit. Meg kell még azt is mondanom, hogy ez a rendőr a szolgálatát mindig kifogástalanul látta el. A magánéletén kellene változtatnia.

— Azóta is teljesít szolgálatot?

— Igen. Nincs rá okunk, hogy kivonjuk a munkából. Igaz, olyan helyekre vezényeljük, ahol van ideje elgondolkozni sorsán.

— En is jártam a helyszínen, ott azt mondták, hogy a bevezetőben idézett párbeszéd után megnyugodni látszottak a kedélyek. A verekedés akkor tört ki, amikor a szovjet tiszt kiment — úgy látszik, nem tudta lenyelni és megemészteni, amit mondtak neki —, és feltrta a

rendőrök autójának a rendszámát. Ezen dühödött fel hősiünk és nekirontott gumibotjával a szovjet tisztnek, miközben a spray-t is használta.

— Hát ha ezt mondták magának, nem jól mondták. A spray használatáról szó sem volt. Ezt a szenvedő fél sem említette.

Az orvosi vizsgálat pedig azt bizonyította, hogy az ütések nem gumibottól származtak. Annak ugyanis jellegzetes ütése van. Mi felajánlottuk a szovjet tisztnek, hogy a rendőr-orvosi vizsgálat után vesse alá magát a szekszárdi kórházban is hasonlóknak, de ő erre nem tartott igényt.

— Tudomásom szerint a gumibotot elvette a másik katona a rendőrtől és maguknál tartotta.

— Igen. Akkor adták vissza, amikor bejöttek a rendőrségre.

— Ezen esetleg maradhatnak látható nyomok. Ez olyan gumibot volt, amiben a spray is benne van?

— Nem. Ez hagyományos fajta volt.

— Végül a verekedés ténye volt csak bizonyítható. Ez alapján fognak majd ítélkezni rendőrök fölött.

— Igen.

— Az emberekben felmerül az a kérdés, hogy vajon kellő alaposítással járnak-e el a rendőrök ügyeiben? Hiszen ugyanaz a szerv folytatja a nyomozást ellene, amelynek egyben alkalmazottja is.

— Örülök, hogy ezt elmondja, hiszen tévednek az emberek, ha így gondolják. A rendőr, ha bűncselekményt követ el, akkor a Katonai Ügyészség vizsgálja az ügyét.

Az nyomoz, a katonai bíróság pedig ítélkezik. Ha kiderül, hogy nem olyan jellegű a vétek, hogy az kimerítené a bűncselekmény fogalmát, akkor azt visszaadják az illető kapitányságnak, és ott mint bármely más munkahelyen, lezajlik a fegyelmi tárgyalás és kiszabják a büntetést.

— Az itt például mi lehet? Anyagi jellegű, lefokozás...?

— Lehet bármelyik. Akár az elbocsátás is. De a mostani esetről még ne beszéljünk, hiszen nem volt még meg a tárgyalás sem.

— Még egy félelem él bennem is, de sok emberben is. Nem kell magyarul, hogy elég feszült, sőt labilis helyzetben élünk. A rendőrt is ugyanúgy sújtja az adó, az áremelés, mint bárki mást. Ő is lehet idegesebb, mint akárki. Türelmetlenkedhet is, ami kihat a szolgálati idejére. Nem titok, hogy sokan vannak, akik nem szeretik a szovjet katonákat. Lehet, hogy rendőrünk sem. És lám, öntételezésbe fog. Kialakulhat nálunk is olyan helyzet, mint tesszem azt Brazíliában, ahol a rendőrből szerveződő halálbrigádok büntetlenül végezhetnek ki embereket? Mi a véleménye erről?

— Nemcsak hivatalból mondok: ennek semmilyen lehetőségét nem látom. Olyan az állomány összetétele és a rendőreink felett gyakorolt ellenőrzésünk — ami, ha szükséges, még a magánéletre is kiterjed —, hogy ezt szerintem lehetetlenne teszi.

— Legyen igaza.

Czakó Sándor

Rádió, televízió

Kossuth rádió

8.20 Peres, poros iratok. Eltűnt helynevek nyomában 8.30 A világ legrosszabb lemezei 9.12 A fonótól a táncig 10.05 Óriások vállán. 10.49 Magyar művészek operettefelvételeiből 11.30 Navarrai Margit: Heptameron VIII/6 13.00 Bécsi muzsika 14.10 Új írók, új írások 1920—1944 14.29 Táncházi muzsika 15.00 Szóroló szóra 16.20 Ország — város — híres ember 19.23 Közvetlen kapcsolat 20.25 A tudományok és a tudománypolitikai az 50-es években 20.55 Mi a titka? 21.45 Hajszaúgyokerek 22.52 Mindennapi dogmaink 23.02 Lemezmúzeum.

Petőfi rádió

8.05 Nóták 13.05 Gene Vincent felvételeiből 14.00 Lelátó 14.30 Turin György rendező 16.00 A Rock gyermekei klubja 17.30 Gordiusz 19.05 Régi nóta, híres nóta 20.05 A Poptarisznya dalából 21.05 Hegedűs Géza: Az özeveg és a katona 22.18 Countryvilág 23.15 Tom Waits nagylemezei

Bartók rádió

9.08 Operakettősök 9.40 Solti György vezényli a Londoni Szinfonikus Zenekar és a Bécsi Filharmonikus Zenekart 11.25 Zenetörténeti értéktár 12.00 Zenekari operarészletek 13.05 Az utolsó európai gettó bef. rész 14.05 Az Ars Nova énekegyüttes hangversenye 15.00 Pophullám 16.00 Szinfonikus zene 17.00 Unatkozom! Mit csináljak? 17.55 Opera-művészlemez 18.30 Román nemzetiségi műsor 19.05 Állampolgár leszek... 19.35 Jótékony célú ünnepi hangverseny 22.00 Napjaink zenéje IV/1

TV1

8.00 Oldjuk meg! 9.35 Az emberi test. Angol filmsorozat XXVII/3. (Ism.) 10.00 A bábu. Lengyel filmsorozat IX/2. (Ism.) 10.50 Kék fény (Ism.) 17.30 Hámas csatoma. Sors IV/4. 18.20 Mária, malasztal teljes. Amerikai ismeretterjesztő film 18.55 Esti me-

se 19.30 Híradó 20.05 Hoffnung meséi. Francia rajzfilm 20.15 Freytág testvérek V/3 21.25 Hazai tükör 22.45 Híradó 3.

TV2

17.45 Mozaik 18.00 Telesport 18.25 Gyerekeknek 19.00 Az utolsó út. NDK tévéfilm 21.00 Híradó 2. 21.30 Folyton-folyvást folytassa! Angol filmsorozat 8.rész 22.00 Nézőpont

SKY

6.30 Üzleti hírek 7.00 DJ Kat Show. Gyermekekműsor 9.30 Panel Pot Pourri Játékos show-műsor 11.00 Sullivanék Filmsorozat 11.30 SKY-krónika 12.30 Gond-fórum 13.00 Egy másik világ Amerikai filmsorozat 14.00 Landscape Channel 15.00 Változó világ Filmsorozat 16.00 Szerelmi Filmsorozat 16.30 Családi ügy Vigjátéksorozat 17.00 Visszaszámlálás Európa első számú rockshow-ja 18.00 Eurosport 01.30 Landscape Channel

SUPER

07.00 Hírek 07.10 Időjárás-jelentés 07.15 Üzleti hírek 07.45 Hírek 07.55 Időjárás-jelentés 08.00 Egyveleg 14.30 Brit ötvenes slágerlista 15.30 Tracking Könyvzenei lemezműsor 16.30 Forró drót Élő telefonos kívánságműsor 18.30 Új zenei show 19.30 Richard Diamond Bűntudni sorozat 20.00 A jó fickók feketében járnak (Good Guys Wear Black) Amerikai bűntudni film. 21.45 Világhíradó 22.00 Mrs.R.lánya 00.00 Egyveleg, benne: Európai kitekintés

TV5

16.05 Hírek 16.10 Sylvie és a három szilfa 13.rész. 16.30 Muskétások konyhája 16.45 Pihenőidő 17.30 Számok és betűk 17.55 Hírek-idejírás 18.00 Filmklub 19.35 Csillag papiros 20.00 A nagy sakktabla Varieté 22.00 Tv-híradó 22.30 Időjárás-jelentés 22.35 Francia ajkú csúcs Dakarban 23.05 Hiányjelek 00.15 Franciaországi körkép 01.00 Műsorzárás

SAT

9.00 Műsorelőzetes 9.05 SAT1. Műsorajánlat 9.30 Műsorelőzetes 9.35 Niklaas, a falandriai fiú Japán rajzfilm 10.00 Műsorelőzetes 10.05 Közkórház Amerikai teleregény 10.50 Egészségügyi tanácsadó 11.00 Műsorelőzetes 11.05 Tisztelve, gyűlölve, rettegve Amerikai westernfilm 12.40 Mint tavaj az éjszakában Osztrák vígjáték 14.00 Horoszkóp+műsorelőzetes 14.05 A vörös hajú Anne Japán rajzfilmsorozat 14.30 Majmok Amerikai filmsorozat 14.55 Az arany lóves 15.05 Közkórház Amerikai teleregény 15.50 Főzési tanácsadó 16.00 Tévébölt 16.25 Az arany lóves 16.35 Bonanza Amerikai westernsorozat 17.25 Jó tanácsok autósoknak 17.35 Hírek+idejírás 17.45 Műsorelőzetes 17.50 Sherlock Holmes és Dr. Watson Angol krimisorozat 18.15 Taxi Amerikai vígjátéksorozat 18.45 Híradó 19.00 Szerencsekere 19.30 Lutri Amerikai filmsorozat 20.25 Időjárás-jelentés 20.30 Cagney és Lacey Amerikai krimisorozat 21.25 Hírek 21.30 A babakészítő Amerikai film 23.55 Hírek, sport, idejírás 00.05 Kulturális és gazdasági riportok 00.35 Cigányvér (Jassy) Angol film 02.10—02.20 Műsorelőzetes

JUGOSZLÁV

1. műsor: 15.15 Mindig önökkel (éjszakai program) ism. 16.30 Magyar híradó 17.15 Tv-napló I. 17.35 Gyermekekműsor 18.25 Filmsorozat 19.30 Tv-napló II. 20.00 Politikai magazin 21.05 Szórakoztató műsor 22.05 Tv-napló III. 22.30 Mindig önökkel (éjszakai program) 00.30 Hírek

2. műsor: 17.45 Tv-naptár 17.55 Hírek 18.00 Körzeti program 18.45 A nap műsora 19.30 Tv-napló 20.00 Szórakoztató program 20.45 Hírek 20.50 Időjárás 20.55 Művek alkotói 21.25 Művészeti est. 22.55 Műholdprogram 00.55 Időjárás

A SKY Channel, a Super Channel, a SAT1 és a TV5 műsorát részletesen közli a Telehold

**TÁJÉKOZTATÓ
A MAGÁNSZEMÉLYEK
RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI
FELTÉTELEIRŐL**

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamat illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatóra szóló, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

**új értékpapír · magánrészvény
· biztos befektetés ·
árfolyam-emelkedés · osztalék**

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mámorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

* * *

révai nagylexikona révai nagylexikona révai nagylexikona

RÉVAI NAGYLEXIKONA

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db.

Név:

Cím:

..... példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon kötetait az alábbi címen:

Babits Kiadó, Szekszárd, Pf.: 237

A megrendelés határideje: 1989. június 30.
Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum” c. napilapot példányban 1989. június hó 1-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlitem.

Név:

Lakcím:

A megrendelőlapot
kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK,
FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK,
VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK,
TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

A Tolna megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet rövid átfutási idővel vállalja:

— Épületüvegezést, hőszigetelt üvegyártást, garanciával.

— Épületasztalos termékek, beépített szekrények igény szerinti gyártását.

— Új, olcsó, esztétikus asztalos termékeket kínálunk oldalfalak és mennyezetek burkolására, helyszíni szereléssel is.

— Acél kerítésmezők, kapuk, egyéb acélszerkezetek készítését.

— Bútorok kárpitozását, függönyvarrást.

Érdeklődni lehet:
Szekszárd, Marx Károly u. 22. sz.
Nagy László vállalkozási csoportvezető
Telefonszám: 15-228
Telexszám: 14/328.

GEMENC KIRÁNDULÓ KÖZPONT AJÁNLATA

Étterem: Várjuk Kedves Vendégeinket a Gemenci Kirándulóközpontban üzemelő Trófea Éttermünkben: Vadhúsokból készült kitűnő ételekkel, történelmi borvidékünk boraival, széles választékú üdítőitalokkal, kellemes környezettel.

**Lovasiskola: Lovastanfolyam kezdőknek
Pónilovaglás gyerekeknek
Tereplovglás haladó lovasoknak
Erdel sétakocsikázás
Fogatok esküvőkre
Jelentkezni a Kirándulóközpontban lehet.**

MEGJELENT

**Csanádi — Fényes
A TÁRSASÁGI JOG KÉZIKÖNYVE**

A szekszárdi Babits Kiadó kiadványában a társasági jog iránt érdeklődők és a társaságok alapításában érdekelttek egyaránt megtalálják a közkereseti társaságokra a korlátolt felelősségű társaságra, a részvénytársaságra vonatkozó ismereteket.

Keresse a könyvtáraknál és a könyvesboltokban!

Hová folyik el a pénz?

A költségvetés hiányáért a gazdálkodó szervezetek csak részben okolhatók — mondta Kelényi Gábor, a kamara főtitkár-helyettese, a munkáltatók érdekvédelmi szervezetének új szövegű, szerdai sajtótájékoztatóján.

Rámutatott: a támogatások leépítése körüli vitában senki sem hajlandó kitergetni a kártyáit, s emiatt elég sok a félreértés, a félremagyarázás. Végre világosan be kellene mutatni, hogy mire is megy el az az évi 200 milliárd forint, amit támogatások címén kifizetnek. Ebből az összegből a gazdálkodók szűken vett támogatására körülbelül 20 milliárd forintot fordít az állam. Az bizonyos, hogy a támogatások között je-

lentős tételt képvisel a kedvezményes lakáshitelek kamatkülönbözetének átvállalása. Ezért a kamara megoldásként javasolja a lakásforgalom szabaddá tételét, úgy, hogy a vállalatoknak nagyobb lehetőségük legyen dolgozóik lakáshoz jutásának segítésére.

A bérelejáról szólva a szöveg elmondta, hogy még mindig nem tisztázódott pontosan, ki mit ért ezen. A kamara azt várja, hogy egyrészt a vállalatok számára a bér ugyan olyan költség legyen, mint a termelés más kiadása, másrészt pedig, hogy a munkabérek fedezzék a dolgozók megélhetési költségeit, s változzanak a torz bérarányok.

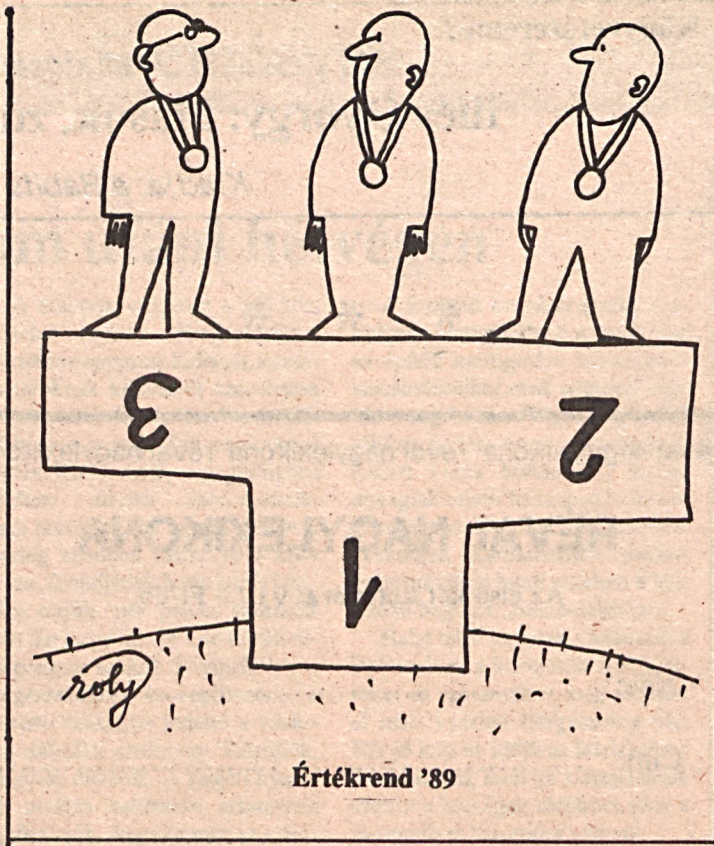
A ciprusi elnök szerdai programja

folytatás az 1. oldalról

Annak a véleményének adott hangot, hogy magyar partnerei most elsősorban a ciprusi külügyminisztérium munkáját segíthetnék hathatósan, mert a szigetország az el nem kötelezett országok mozgalmának nem csupán egyik alapító tagja, hanem nagyon komoly szerepet játszik a mozgalmon belüli új politika kialakításában is. Mindezzel együtt is úgy vélte, hogy a jövőben a világpolitikáról mindinkább a gazdaságra helyeződik a fő hangsúly.

Simai Mihály ez utóbbi gondolatot folytatva azt indítványozta vendégének, hogy az ENSZ jövő áprilisi rendkívüli közgyűlése előtt ciprusi-magyar szemináriumot szervezhetnének a világgazdaság problémáiról, a két ország tudományos vagy társadalmi szervezetei. A ciprusi elnök egyetértett a javaslattal, s a továbbiakban e szeminárium megszervezésének első lépéseiről folyt az eszmecsere.

A Ciprusi Köztársaság elnöke elutazása előtt találkozott Grósz Károllyal, az MSZMP főtitkárával.

Eszmecsere az állam és az egyház kapcsolatáról

Dr. Tóth Károlyt, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspökét és munkatársait, Varjas Jánosnak, a Hazafias Népfront Tolna megyei titkárnak társaságában fogadta tegnap délután Tamás Ádám, a Tolna Megyei Tanács elnöke.

A találkozón véleményt cseréltek az államot és az egyházat egyaránt érintő problémákról, amelyek megoldásáért — álláspontjuk szerint — közösen kell erőfeszítéseket tenni.

Hívja a 388-378-as telefonszámot

Június 4-én, vasárnap a Kossuth adón 9-től 10 óráig ismét jelentkezik a Hívja a 388-378-as telefonszámot című műsor.

Vendég: Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke, műsor-

vezető: Wisinger István. Kérdéseket lehet feltenni május 29-én, hétfőn 14-től 18 óráig, június 1-jén, csütörtökön és 2-án, pénteken reggel 8-tól 12 óráig, és az adás napján 8 órától a műsor befejezéséig.

Arab csúcs

A nemzetközi sajtó különleges érdeklődése közepette nyílt meg kedden este — a casablancai arab csúcstalálkozó.

A csúcsertekezleten a házigazda II. Hasszánnal együtt 18 államfő, valamint Kuvait trónörököse, kormányfő, Szómália és Mauritánia miniszteri rangú megbízottja vesz részt. A 22. Arab Liga-tag, Libanon — elkerülendő a kettős kormányzás képviselőjéről esetleg kirobbanó vitát — nem kapott meghívót. Kedden zárt ajtók mögött közel egy órán át „konzultáció-

kat” folytattak az arab vezetők, majd két- és többoldalú megbeszélésorozat következett. Csak ezután, este fél tizenegykor kerülhetett így sor a hivatalos ünnepi megnyitóra.

Az éjjeli órákban az „egység és megbékélés csúcspanak” nyilvánított rendezvényt a házigazda nyitotta meg. Kijelentette, hogy az arab országoknak újfajta tudatossággal és felelősséggel kell az új, immár a következő évszázadba vezető szakaszra felkészülniük.

Kétnyelvű oktatás a Muravidéken

Jugoszlávia gazdaságilag legfejlettebb tagköztársaságában, a 2 millió lakosú Szlovéniában két „mini” nemzeti-ség él: a Mura-vidéki magyarság mintegy 10 ezer, a Trieszt-környéki olasz kisebbség pedig alig 2 ezer lelket számlál. Napjainkban mindkettő jelentős évfordulóra emlékezik: a szlovén képviselőház 30 évvel ezelőtt fogadta el a kétnyelvű oktatásról szóló törvényt, amit a gyakorlatban az 1959/1960-as tanévtől kezdtek alkalmazni.

A három évtizedes múltra visszatekintő iskolák koncepciója egyszerű. A szlovén és a magyar (és olasz) anyanyelvű tanulókat nem különítik el egymástól, hanem egyazon osztályban egyidejűleg tanítják őket mindkét nyelven.

1959-ig a Mura-vidéki magyar gyerekek java része az ak-

kori kisebbségi iskolákban tanult. Ezzel eleve el volt zárva előttük az a lehetőség, hogy a középiskolákban folytassák tanulmányukat, mivel nyelvi szempontból nem voltak elég képzetek, nem tudtak elég jól szlovénul.

A kétnyelvű iskolákról hozott törvény életbe lépését követő első évtized egyfajta útkezeséssel, próbálkozás-sorozat-tal telt el.

Az akkori pedagógusok — az óvónókat is beleértve — egyfajta úttörő munkát végeztek. A következő évtizedben a tanítás színvonala érezhetően emelkedett. A köznevelés a tankönyv- és munkafüzetkiadások biztosításáért folyt. A nyolcvanas évek elején nyitották meg a lendvai kétnyelvű középiskolát, s azóta egyre jobban „bejáródik” az egész „gépezet”.

Érdekképviselet és információs rendszer

Országos tévesz összefogás a minőségért

Az országban működő 21 tévesz területi szövetség közül eddig 17 jelentette be már hivatalosan is, hogy csatlakozik az alföldi megyék által kezdeményezett minőségvédelmi szövetséghez. Az érdekvédelem egy egészen új formájáról

van szó. A megszervezését az indokolja, hogy a termelőszövetkezetek évente sok milliárd forint értékű gépet, gépalkatrészt, egyéb műszaki cikket, termelési eszközt, műtrágyát, vegyszert, vetőmagot stb. vásárolnak, s ezek rendszerint or-

szágosan azonos minőségi hibáiból nagyon gyakran tetemes veszteségeik származnak. Az új érdekvédelmi szervezet gyakorlatilag egy információs lánc, amely lehetővé teszi a minőséggel kapcsolatos „vészjelzések” széles körű közlését, s a közös fellépés megszervezését. A tervek szerint a panaszokkal nem a főhatóságokhoz fordulnak, hanem közvetlenül a forgalmazóhoz, illetve a gyártóhoz.

Az érdekképviseletet, az összes tagok nevében, mindig az a tag-szövetség látja el, amelynek területén a hibás áru szállítója, vagy gyártója található. Súlyosabb esetben követelik a hibás gyártmány, termék forgalomból való azonnali kivonását, más esetekben cserét kérnek, illetve árengedményt követelnek.

A reklamáció e rendszerét az import-cikkekre is kiterjesztik. Ezzel a koordinatív információs rendszerrel — remélik — egyszer s mindenkorra sikerül megszüntetniük azt az „eszi nem eszi nem kap mást” gyakorlatot, amely az elmúlt évtizedekben olyan óriási veszteségeket okozott nekik.

Szovjetunió

folytatás a 1. oldalról
Ígéretet tett arra, hogy a szájhagyomány útján terjedő politikai folklórnak a jövőben is fórumot biztosít. A szovjet humoristák még tovább mentek, s a múlt mellett a jelen vezetőit ugyancsak parodizálják.

A szovjet politikában egyre kevesebb a tabutéma, s ezt jelzi az is, hogy a nyilvánosság jegyében egyre súlyosabb politikai bírálatok és vádak is elhangzanak.

Az év elején kibontakozott választási kampányban a jelöltek — akárcsak a gyűlések, megmozdulások résztvevői — nem kíméltek semmit és senkit, s a múlt, a jelen hibáinak, mulasztásainak ostromozását már honatyákként is folytatták: a kritikából kijutott az államfői tisztséget viselő pártfőtitkárnak, a kormányfőnek, Jegor Ligacsovznak, s több párt- és állami vezetőnek is. Történt ez annak ellenére, hogy az LT Elnöksége egy áprilisi rendeletével megszigorította a vezető beosztású személyiségek el-

Szövetkezetek

A társadalmi, gazdasági változások erőteljesen éreztetik hatásukat a fogyasztási szövetkezetek életében.

Az egykor önszerveződéssel létrejött szövetkezetek helyébe ugyanis az elmúlt évtizedekben

Kié a hatalom

leni, megalapozatlan bírálatokért viselt felelősséget.

A csütörtökön nyíló Népi Küldöttek Kongresszusára, a több mint kétezer képviselőre természetesen nem mérvadó a korábbi — sokat és jogosan bírált rendeletek és törvények —, hiszen a politikai intézményrendszer reformjának új szakaszával, a szocialista jogállam kialakításával kell foglalkozniuk, és ők, csakis ők jogosultak elfogadni vagy elvetni a múlt és közelmúlt előírásait.

S hogy éles viták, kemény felszólalások is elhangzanak, arra garancia több képviselő személye: a Kremlben ott lesz Borisz Jelcin, Gdlijn és Ivanov nyomozók, a balti államok már frakcióvá szerveződött honatái és komoly erőt képviselnek a környezetvédők, hiszen csaknem 300 küldött kifejezetten „zöld” programnak köszönhetette megválasztását.

A lényeges ügyrendi kérdések mellett három fő téma körül csoportosíthatók majd a felszólalások: a gazdaság riasztó helyzete, az egyre inkább kiéleződő nemzetiségi ellentétek, az unió jövője, valamint az ország minden lakosát érintő súlyos környezeti ártalmak.

Az átalakítás vezérkarának ország-világ előtt kell számot adnia — a Szovjetunió történetében először fordul elő, hogy az üléseket egyenesben közvetíti a televízió —, hogy mit és hogyan tett eddig a változások megvalósításáért. Valószínűleg nem egészen kellemes értékelések is elhangzanak majd a várhatóan több mint egy hétig elhúzódó vita keretén belül, hiszen a demokrácia fejlesztésében, a gazdaságirányítás reformjában eddig elért eredmények, még ha oly jelentősek is, nem mindenütt kézzelfoghatóak.

Mosoly

fotó: czako